

Час для справедливості

НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ ГАЛЬМУЄ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ,
ПОРОДЖУЄ НЕВДОВОЛЕННЯ
ГРОМАДЯН І ЧИСЛЕННІ
КОНФЛІКТИ

300
МЛРД ГРН
ЩОРОКУ
НЕДОТРИМУЮТЬ
ПРАЦІВНИКИ

.04

РЕАКЦІЯ

За дорученням
Президента

Віктор Янукович
доручив створити
робочу групу з питань
підтримки
підприємств ГМК

.10

ГАЛУЗЬ

НАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
БАГАТОСТРАЖДАЛЬНОЇ
КОМУНАЛКИ

.11

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Працювали
без
лікарняних –
отримуйте
премію

.12

№ 8 (678) | 21.02.2013

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

КОРОТКО

ЗУСТРІЧ | 15 лютого Голова Федерації професійних спілок України Юрій Кулик зустрівся з головою Комітету Верховної Ради України в справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів Валерієм Сушкевичем. **.02**

ЗАСІДАННЯ | У Будинку спілок відбулося 8-ме засідання Комісії Конституційної Асамблеї з питань прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. **.02**

АПСВ | Соціальні аспекти сталого розвитку суспільства і позиція профспілок щодо вирішення найбільш болючих його проблем – ось головні теми міжнародної конференції, яка 20 лютого розпочала роботу в Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. **.02**

ТЕМА НОМЕРА | ЖОДНОЇ ЛІЦЕНЗІЇ ФАРМАЦЕВТАМ НЕ ВИДАНО

У ЧЕРЗІ ЗА ЖИТТЯМ

З 1 березня набуває чинності обов'язкове ліцензування імпорту медичних препаратів. Однак досі ні в уряді, ні у фармацевтичних компаніях, ані в аптечних мережах не можуть чітко пояснити порядок надання ліцензій. Поки що жодної ліцензії не видано. В очікуванні нових правил гри

оптовики намагаються зосередити великі запаси ліків на складах, аптеки спішно підвищують ціни, а пересічні українці панічно шикуються у черги. Чому закон, який ухвалено ще півроку тому, спричинив такий резонанс саме зараз – дізнавалися «ПВ».

.08

КОНФЕРЕНЦІЯ

ВІД МІНІМУМІВ
ДО СОЦІАЛЬНИХ
СТАНДАРТІВ

У рамках відзначення Дня соціальної справедливості за ініціативи Федерації профспілок України, Міністерства соціальної політики та Регіонального представництва Фонду ім. Ф. Еберта в Україні та Білорусі 19 лютого в Києві відбулась міжнародна конференція на тему «Соціальна справедливість: гідна праця та соціальний захист».

Анна РЕПІЧ
редактор відділу «ПВ»

У західі взяли участь Голова ФПУ Юрій Кулик, лідери галузевих та регіональних профспілок України, міністр соціальної політики України Наталія Королєвська, заступник голови Федерації роботодавців України Олександр Мірошніченко, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці Петро Цибенко, Національний координатор МОП в Україні Василь Костриця, директор Регіонального представництва Фонду ім. Ф. Еберта в Україні та Білорусі Урсула Кох-Лаугвіц, в. о. Постійного представника ПРООН в Україні Олена Панова, провідні політологи, науковці... **.03**

Віктор Турманов: «Зберегти підприємства й забезпечити соціальну справедливість» **.07**

ЯК ПОЛІПШИТИ
НАШУ ГАЗЕТУ?
додувайтесь до обговорення
на нашому сайті www.psv.org.ua

АПСВ | МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА: ПОЗИЦІЯ ПРОФСПІЛОК

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Олексій ПЕТРУНЯ

У конференції взяв участь та виступив Голова Федерації профспілок України Юрій Кулик. Він привітав колектив академії і всіх учасників заходу з 20-річчям АПСВ та Днем соціальної справедливості. «Федерація профспілок України пишається тим, що була засновником такого навчального закладу, а також його вагомими досягненнями, – зауважив Юрій Кулик. – З метою вдосконалення підготовки профспілкових фахівців ми плануємо створити на базі вашого вишу об'єднання трьох профспілкових навчальних закладів. ФПУ, я особисто будемо приділяти більше уваги студентству, особливо випускникам, зокрема в працевлаштуванні. Плануємо також покращити умови роботи академії та її колективу».

Голова ФПУ зазначив, що 19 лютого в Будинку спілок відбулась актуальна міжнародна конференція «Соціальна справедливість: гідна праця та соціальний захист», у якій взяли участь міністр соціальної політики України, народні депутати, представники ФПУ, всеукраїнських профспілкових та міжнародних організацій. Юрій Кулик підкреслив, що такі заходи вже вкотре засвідчили актуальність та важливість цієї проблеми для українського суспільства, а також ролі профспілок у її вирішенні.

У своїх виступах учасники міжнародної конференції з України, Росії та Білорусі наголосили, що профспілки в умовах глобальних трансформацій мають активно та рішуче захищати соціально-економічні права й інтереси людини праці, відігравати провідну роль у вирішенні проблем сталого розвитку суспільства.

Фото Анастолія ЛИСЕНКА

ЗУСТРІЧ | КЕРІВНИЦТВО ФПУ ЗАПРОСИЛИ ДО ПАРЛАМЕНТСЬКОГО КОМІТЕТУ

ПАРТНЕРСТВО У ЗАХИСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ПЕНСІОНЕРІВ, ВЕТЕРАНІВ, ІНВАЛІДІВ

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Олена ОВЕРЧУК

редактор відділу «ПВ»

У заході взяли участь заступники Голови ФПУ Григорій Осовий, Сергій Кондрюк та Сергій Українець, а також заступник керівника Департаменту соціального діалогу та соціального страхування, керівник Управління з питань соціального страхування та пенсійного забезпечення Віктор Іванкевич.

Учасники зустрічі обговорили важливі питання соціально-економічного захисту пенсіонерів, ветеранів, інвалідів, а також окреслили основні напрямки подальшої співпраці. Так, Юрій Кулик зазначив, що завдяки багаторічній ефективній спільній роботі вдалося вирішити низку соціально важливих питань, зокрема щодо соціального захисту людей похилого віку, ветеранів війни та праці, інвалідів, сімей з дітьми та інших категорій населення, що потребують піклування держави. Щодо перспектив на майбутнє, він підтвердив готовність ФПУ взяти активну участь у роботі Комітету з розробки законопроектів, а також підтримати дії народних депутатів, спрямовані на обстоювання соціально-економічних інтересів громадян України.

Крім того, сторони вбачають необхідність в усуненні недоліків пенсійної реформи та подальшому реформуванні системи пенсійного забезпечення. Зокрема, профспілки пропонують законодавчо забезпечити цьогорічний пе-

рерахунок пенсій, призначених до 31 грудня 2008 року, з урахуванням показника середньої заробітної плати в 2008 році; з 2014 року здійснювати періодичний перерахунок пенсій з урахуванням нового показника середньої заробітної плати; підготувати та внести зміни до законодавства, якими передбачити збільшення щорічного підвищення пенсій з 20 до 50-60% темпів зростання середньої заробітної плати в країні. Гострою є й необхідність встановлення справедливого підходу до обчислення та виплати пенсій для різних категорій працівників (наукових працівників, державних службовців, народних депутатів та ін.). Уваги потребують і питання врегулювання призначення пенсій за вислугу років та на пільгових умовах працівникам, зайнятим на роботах із шкідливими та важкими умовами праці; удосконалення перерахунку пенсій працюючим пенсіонерам; вирішення існуючих проблем при обчисленні страхового стажу та заробітку для призначення пенсій; забезпечення виконання вимог Закону України «Про прожитковий мінімум». В Україні й досі ще не впроваджений п'ятий напрям

сивши, що зайнятість – це величезне досягнення для будь-якого громадянина з інвалідністю. Адаже для працевлаштування цим людям необхідно пройти реабілітацію, отримати протез, та й просто вийти з дому та сісти в громадський транспорт, перекваліфікуватися, одержавши відповідний рівень фахової підготовки. Тому саме цьому аспекту життя інвалідів слід приділити найбільше ува-

Профспілки пропонують законодавчо забезпечити цьогорічний перерахунок пенсій, призначених до 31 грудня 2008 року, з урахуванням показника середньої заробітної плати в 2008 році.

ЗАКОН | СВОБОДА, ОБОВ'ЯЗОК

ЗАСІДАННЯ КОМІСІЇ КОНСТИТУЦІЙНОЇ АСАМБЛЕЇ

(Закінчення. Початок на стор. 1)

У роботі засідання взяли участь заступник Голови ФПУ Сергій Українець, Радник Президента України – керівник Головного управління з питань конституційно-правової модернізації Адміністрації Президента України Марина Станішчук, голова комісії, суддя Європейського суду з прав людини у Відставці, доктор юридичних наук, професор Володимир Буткевич, омбудсмен Нідерландів з питань захисту прав людини Сімон Маттейсен, представники громадськості та журналісти, повідомляє Інформаційно-аналітичний центр ФПУ. На засіданні обговорювалося питання про концепцію змін до Конституції України в частині закріплення і гарантування прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. У ході дискусії зазначалося, що конституційні

права і свободи мають бути реальними, а не декларативними, адже вони є серцевиною правового статусу особи, найвищою юридичною силою й основою життєдіяльності людини. Метою модернізації Конституції України в цьому напрямку є розширення, змістовне збагачення й посилення реальності конституційно-правового статусу людини і громадянина, а отже, підвищення рівня гуманістичності Основного Закону. Учасники дискусії дійшли спільної думки про необхідність розширення конституційних можливостей організації громадянського суспільства (насамперед найбільш представницьких об'єднань профспілок і об'єднань правозахисних організацій) впливати на дотримання прав і свобод, а також контролювати реалізацію і притягнення державних посадовців до відповідальності за їх порушення.

1 із 4 ІНВАЛІДІВ ПРОДОВЖУЄ ПРАЦЮВАТИ ПІСЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ІНВАЛІДНОСТІ, ЩО Є НИЗЬКИМ ПОКАЗНИКОМ ПОРІВНЯНО З ІНШИМИ КРАЇНАМИ

ти. Так, за статистичними даними, після встановлення інвалідності тільки один із чотирьох продовжує працювати, що є низьким показником порівняно з іншими країнами. Тому необхідно розробити нову державну програму з питань професійної реабілітації та зайнятості інвалідів.

Голова Комітету ВР наголосив, що вбачає в профспілках надійного партнера, а також подякував профспілковій стороні за ініціювання такої зустрічі і висловив впевненість щодо плідної співпраці на ниві захисту соціально-економічних інтересів трудящих, пенсіонерів та людей з особливими потребами.

ПІДПИСАННЯ

ДЕКЛАРАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ

У рамках роботи міжнародної конференції відбулася церемонія підписання соціальними партнерами Декларації соціальної справедливості. Власні підписи під документом поставили Наталія Королевська, Юрій Кулик та Олексій Мірошніченко.

Згідно з документом Міністерство соціальної політики України, Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок та Спільний представницький орган сторони роботодавців убагачують пріоритетом реалізацію нових підходів для забезпечення ефективної зайнятості, легалізації заробітної плати та модернізації системи оплати праці. Необхідно розробити та запровадити стимули для докорінної модернізації підприємств, поступового переходу економіки до вищих технологічних укладів, створення нових високотехнологічних безпечних робочих місць із гідними умовами праці, що сприятиме сталому зростанню доходів працівників. Соціальний діалог між органами влади, представниками працівників та роботодавців є запорукою ефективного вирішення соціальних проблем та забезпечення єднання суспільства на основі поваги до прав та законних інтересів громадян, підвищення рівня якості їх життя, соціальної стабільності в державі. Сторони визначили вагомим напрямом подальшої співпраці забезпечення соціально-

трудова прав працівників галузей бюджетної сфери та підвищення престижності їхньої праці. У Декларації зазначено, що 2014 року буде розпочато спільну підготовку та оприлюднення щорічної Національної доповіді щодо забезпечення соціальної справедливості, яка слугуватиме орієнтиром у процесі формування економічної та соціальної політики держави, а також напрацювання відповідних нормативно-правових актів та програмні документи. Це, зокрема, участь у розробленні Концепції соціального розвитку України на період до 2023 року, Концепції реформування оплати праці до 2020 року та їх подальшому втіленні, а також щорічне інформування про хід виконання Декларації в День соціальної справедливості. «Ми усвідомлюємо складність завдань, що постають перед країною у цей непростий час. Але переконані, що за умови постійної взаємодії і співпраці влади, бізнесу, громадянського суспільства поставлені цілі щодо досягнення в Україні соціальної справедливості є цілком реальними», – зазначається в документі.

ДИСКУСІЙНИЙ КЛУБ

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЦЕНТРУ ФПУ, у рамках міжнародної конференції відбулася дискусія на тему «Що таке соціальна справедливість? Рівні можливості і рівність у сфері праці». Модератором дискусії виступив заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, у ній також взяли участь заступники Голови ФПУ Григорій Осовий, Сергій Українець, керівники членських організацій ФПУ, а також експерти Олександр Пасхавер, Центр економічного розвитку, Володимир Фесенко, політолог, керівник Центру політичного аналізу «Пента», Андрій Латунін, Федерація незалежних профспілок Росії, та ін. У своєму виступі Сергій Кондрюк зазначив, що будь-які реформи в нашій країні приречені на неспіх через те, що кінцевий споживач вітчизняного внутрішнього ринку є неплатоспроможним. Бідність серед працівників – це вирок для будь-якої держави.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

ВІД МІНІМУМІВ ДО СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Анна РЕПІЧ

редактор відділу «ПВ»

«День соціальної справедливості вже другий рік поспіль відзначається у нашій країні згідно з Указом Президента України від 4 листопада 2011 року, – нагадав Юрій Кулик. – Наша країна першою прийняла рішення відзначати цей день на національному рівні».

Учасники конференції обговорили питання соціальної складової в розвитку держави, першочергові орієнтири на шляху до соціальної справедливості та важливість консолідації зусиль сторін соціального діалогу в цьому процесі. «Питання соціальної справедливості є надзвичайно важливим, – зазначила Наталія Королевська. – Першочерговими орієнтирами розвитку держави є модернізація економіки і створення високотехнологічних та безпечних робочих місць, а також ефективна зайнятість і легалізація заробітної плати... Лише забезпечивши ці першочергові умови в повному обсязі можна буде говорити про підвищення престижності та захист прав працівників бюджетної сфери, осучаснення пенсій та ліквідацію соціальної несправедливості у розмірах пенсій, всебічну підтримку соціально незахищених громадян та справедливий розподіл соціальних пільг і послуг».

З метою практичного запровадження в Україні засад сучасної соціальної держави органам державної влади, сторонам соціального діалогу необхідно безумовно дотримуватися принципу соціальної справедливості під час проведення масштабних соціально-економічних ре-

ЮРІЙ КУЛИК:

«Проблема сьогодні в Україні накопичилася дуже багато, тож наше головне завдання – це соціально-економічний захист прав трудявців. Ми як найбільша громадська організація боремося за справедливість у суспільстві. Тут є дуже багато складових, і насамперед нас хвилює питання заробітної плати. Нині вона є надзвичайно низкою і становить 1147 грн, а на кінець поточного року становитиме лише 1218 грн. Разом з тим фахівці підраховали, що для виживання людини необхідно хоча б 2000 грн».

форм, вирішення стратегічних завдань на шляху наближення України до найбільш розвинених демократичних країн світу.

Петро Цибенко наголосив на необхідності об'єднати зусилля влади, профспілок та бізнесу для вирішення питань забезпечення соціальної справедливості у всіх сферах соціально-економічного розвитку країни. «День соціальної справедливості – не лише свято, це, насамперед, мета. Для України нині є проблематичним наповнення словосполучення «соціальна справедливість» реальним змістом. І незважаючи на всі проблеми, законодавчо ми децю ближчі до практичної реалізації цього поняття, аніж виконавчо. Існує ціла низка законів про соціальну справедливість, які мало використовуються сьогодні», – наголосив Петро Цибенко.

На думку присутніх, першочерговими заходами для досягнення соціальної справедливості мають бути заходи щодо забезпечення стабільного зростання реальних доходів населення та зниження майнового розшарування, скорочення масштабів бідності. Для утвердження в нашій державі соціальної справедливості та досягнення успіхів у запровадженні політики і стратегій, спрямованих на її забезпечення, слід консолідувати дії органів державної влади та місцевого самоврядування, профспілок, роботодавців та громадськості.

У ході дискусії учасники конференції дійшли висновку, що в Україні ще дуже багато несправедливості, що гальмує розвиток держави, породжує невдоволення громадян. Це, зокрема, штучно занижений рівень державних соціальних стандартів та гарантій – прожиткового

мінімуму, мінімальної зарплати, пенсій, державної соціальної допомоги, невиконання вимог Закону України «Про прожитковий мінімум», низький рівень оплати праці, ручне управління соціальними виплатами, недосконала податкова система. Основою державної соціальної політики України є ідея соціальних мінімумів: мінімальна зарплата, мінімальна пенсія, прожитковий мінімум тощо. При цьому розміри мінімальних державних соціальних стандартів і гарантій є заниженими.

Аби привернути увагу суспільства до тих проблем у соціально-економічній та трудовій сфері, без вирішення яких неможливо побудувати в Україні соціальну справедливість, учасники конференції звернулися до Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів та інших центральних органів виконавчої влади з низкою пропозицій про зміни, які необхідно здійснити в сфері оплати праці, соціального захисту та страхування, колективно-договірного регулювання, охорони праці та гуманітарної.

Усвідомлюючи, що запропоновані заходи водночас реалізувати вкрай складно, учасники конференції закликали керівників держави та громадянське суспільство докласти максимальних зусиль, щоб наступного року до Дня соціальної справедливості відзначити значний прогрес на шляху до забезпечення соціальної справедливості в Україні.

У рамках міжнародної конференції відбувся брифінг за участі Юрія Кулика, Наталії Королевської та Олексія Мірошніченка, під час якого вони відповіли на численні запитання представників ЗМІ.

НА 20%

ЗАНИЖЕННЯ
Є ЗАДЕКЛАРО-
ВАНІЙ НА
СЬОГОДНІ
ПРОЖИТ-
КОВИЙ
МІНІМУМ

Анна РЕПІЧ,
Олена ОВЕРЧУК
«ПВ»

Час для справедливості!

Соціальна справедливість є основою для національної стабільності та глобального процвітання. Рівні можливості, солідарність і повага прав людини – все це має важливе значення для підвищення продуктивного потенціалу країни і народу.

Заходи, що проводилися у рамках цього Тижня, зокрема, мали на меті обмін досвідом та ідеями між профспілковими діячами, соціальними партнерами, науковцями, незалежними національними та міжнародними експертами з питань сприяння соціальної справедливості в Україні; вдосконалення законодавства в ході реформ; сприяння рівним можливостям і рівності у сфері праці тощо. Так, протягом тижня проведено чотири експертні семінари, спрямовані на вироблення пропозицій профспілок щодо сприяння соціальної справедливості в Україні. Серед них: «Гідне життя для всіх! Соціально справедливий прожитковий мінімум», «Справедлива оплата праці», «Соціальна справедливість соціальному страхуванню і пенсійному забезпеченню» та «Рівний доступ до гідних умов праці».

СОЦІАЛЬНА НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ

За Конституцією України наша країна є демократичною, соціальною та правовою державою. Соціально справедлива держава бере на себе відповідальність за кожного громадянина, прагне забезпечити кожній людині гідні умови існування, соціальний захист, співучасть в управлінні виробництвом, можливості для самореалізації в суспільстві. Діяльність такої держави спрямована на справедливий політику зайнятості, гідну оплату праці, справедливе оподаткування, соціальний захист, підтримку сім'ї та материнства тощо.

Однак, на превеликий жаль, в Україні сьогодні дуже багато несправедливості, що гальмує розвиток держави, породжує невдоволення громадян і численні конфлікти. Соціальна несправедливість найбільш кричуще проявляється у несправедливому розподілі бізнесом результатів праці (частка заробітної плати у ВВП становить лише 37% замість 60–70% у країнах Європи, внаслідок чого працівники щороку недоотримують понад 300 мільярдів гривень, а бюджет країни та Пенсійний фонд – відповідно 45 та 105 мільярдів гривень). Несправедливість також бачимо і у значній диференціації доходів населення (офіційно співвідношення загальних доходів 10% найбільш і найменш забезпеченого населення становить 5,3 рази, однак, за оцінками експертів, реально ситуація з диференціацією доходів набагато гірша – таке співвідношення вони оцінюють більш ніж у 40 разів). Соціальна несправедливість є й у високому рівні бідності, при цьому переважна більшість бідних – це працездатні члени суспільства, які отримують низькі доходи, тож сьогодні в країні переважає «економічна» бідність.

Серед причин, що породжують соціальну несправедливість в Україні, – низький рівень державних соціальних стандартів і гарантій (занижений розмір прожиткового мінімуму, а відтак і мінімальної заробітної плати та розмірів державної соціальної допомоги); застосування в законодавстві показника «рівень забезпечення прожиткового мінімуму»; низький рівень оплати праці найманих працівників, дискримінація в оплаті праці працівників бюджетної сфери; заборго-

ва за рішенням 62-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН з 2009 року 20 лютого проголошено Всесвітнім днем соціальної справедливості, який відзначається щороку. Вже другий рік поспіль і в Україні знають і відзначають День соціальної справедливості, запроваджений Указом Президента України за ініціативи ФПУ. Аби порушити нагальні питання соціальної несправедливості, почути думки різних сторін соціального діалогу, ФПУ спільно з Міністерством соціальної політики України за підтримки Регіонального Представництва Фонду ім. Ф. Еберта в Україні та Білорусі проводять Тиждень соціальної справедливості.

Соціальну справедливість кожен розуміє по-своєму: комусь на хліб не вистає, комусь – на бензин для іномарки...

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

ваність із виплати заробітної плати; високий рівень безробіття серед молоді та осіб передпенсійного віку; недосконала податкова система та ін.

ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ

Необхідність поліпшення системи встановлення прожиткового мінімуму в Україні та шляхи реалізації цього завдання обговорювалися під час І секції експертного семінару «Гідне життя для всіх! Соціально справедливий прожит-

ковий мінімум». До її роботи долучилися профспілкові активісти, представники Мінсоцполітики, Комітету ВРУ з питань соціальної політики та праці, Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи, Академії праці і соціальних відносин, Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України та ін.

У своєму виступі заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк згадав, як три роки тому, коли Україна потерпала від наслідків кризи, спостерігалося падіння реальної заробітної плати та соціальне занепокоєння майбутнім в цілому, саме проф-

спілки ініціювали запровадити щорічне відзначення в Україні Дня соціальної справедливості на державному рівні.

«Запровадження цього дня – це визнання потреби саме в нашій країні говорити про соціальну справедливість», – наголосив Сергій Кондрюк.

Про переваги та недоліки системи прожиткового мінімуму в Україні розповідали у своїх виступах Людмила Остапенко (ФПУ), Світлана Барматова (Академія праці і соціальних відносин ФПУ), Людмила Черенько (Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи та ін.

Також у ході семінару порушувалися такі актуальні питання, як наявність недовіри і слабких сторін у системі прожиткового мінімуму в Україні, необхідність упровадження змін та удосконалення цієї системи тощо.

ОПЛАТА ПРАЦІ

У ході II секції експертного семінару, яка проходила під назвою «Справедлива оплата праці», обговорювалося питання, чи потрібно, а якщо потрібно, то як саме покращити систему оплати праці, зокрема мінімальну заробітну плату. До цієї дискусії долучилося чимало профспілкових активістів, експертів і науковців.

Серед учасників заходу був заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, який наголосив на важливості проведення в Україні Дня соціальної справедливості на державному рівні.

Також Сергій Михайлович зауважив, що сьогодні у суспільстві існують три проблеми: бездуховність і деморалізація, правовий нігілізм та соціальна несправедливість. «Як результат, відбулася «корозія національного й корпоративного патріотизму», за таких умов конкурентний розвиток економіки стає неможливим», – підсумував заступник Голови ФПУ.

Доцент Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана Світлана Цимбалюк у ході своєї презентації «Справедлива оплата праці: теоретичні та прикладні аспекти» нагадала присутнім про компоненти, які має включати справедлива оплата праці. Так, на її думку, і присутні з нею погодилися, справедлива заробітна плата має бути достатньою для відтворення робочої сили найманого працівника і матеріального забезпечення непрацездатних членів родини. Вона має відповідати законодавчим нормам, положенням генеральної та галузевих угод, колективних договорів, а також забезпечувати справедливий розподіл граничного продукту, створеного найманим працівником (створеною доданою вартістю), між власником (роботодавцем) і найманим працівником та багато ін.

«Для забезпечення соціальної справедливості важливо, щоб під час визначення розміру заробітної плати, яку одержує найманий працівник, були задіяні всі класичні складові механізму організації заробітної плати: державне регулювання, договірне регулювання, механізм визначення індивідуальної заробітної плати на рівні підприємства, що передбачає нормування праці, тарифні умови оплати праці та системи оплати праці», – наголосила Світлана Цимбалюк.

У ході зібрання учасники обговорили чимало актуальних питань, а результатом семінару стало розроблення рекомендацій профспілок щодо вдосконалення системи оплати праці, зокрема мінімальної заробітної плати.

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

III секція експертного круглого столу, що відбувся 18 лютого у рамках проведення Тижня соціальної справедливості в Україні, – «Соціальна справедливість у соціальному страхуванні та пенсійному забезпеченні». Її проведення мало на меті представити й обговорити із соціальними партнерами позиції профспілок та подальші кроки соціальних партнерів щодо удосконалення системи соціального страхування та пенсійного забезпечення.

У заході взяли участь заступники Голови Федерації професійних спілок України Григорій Осовий і Сергій Укра-

їнець, голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці Петро Цибенко, представники Міністерства соціальної політики, Пенсійного фонду, Федерації роботодавців України, Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, Регіонального Представництва Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні та Білорусі.

Григорій Осовий, відкриваючи засідання, наголосив, що «влада, суспільство мають кардинально змінювати підходи до системи оплати праці та пенсійного забезпечення, тому необхідно здійснювати рішучі та ефективні кроки для реалізації цієї мети». Зокрема, як вважає заступник Голови ФПУ, слід розширювати сферу зайнятості, а також боротися з нелегальною зайнятістю та тіньовою економікою. Його думку поділяє і голова Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та праці Цибенко, який зазначив: «Ми всі маємо зрозуміти: без кардинальної реформи системи оплати праці Україна не зможе вирішити жодної соціальної проблеми. Що стосується пенсійного забезпечення, то пенсійну реформу проводити вкрай необхідно, але не за рахунок підвищення пенсійного віку, а завдяки прискоренню соціально-економічного розвитку держави, виведення економіки з тіні».

Заступник керівника департаменту соціального діалогу та соціального страхування, керівник управління з питань соціального страхування та пенсійного

висті 76,9% прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що нижче, ніж визначено Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (на рівні прожиткового мінімуму для працездатних осіб), що несправедливо стосовно застрахованих осіб і членів їхніх родин;

– штучно занижений розмір щомісячної допомоги потерпілим на виробництві, що спричиняє невдоволення громадських організацій шахтарів-інвалідів;

– забезпечення мінімальних гарантій по страхових виплатах потерпілим на виробництві. Попри осучаснення страхових виплат, частина цих виплат у розрахунок на 100% втрати працездатності залишається для майже 100 тис. потерпілих значно меншою мінімального розміру заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, що є соціально несправедливим;

– розрахунок страхового стажу для визначення розміру допомоги з тимчасової непрацездатності. Так, із набранням чинності з 1 січня 2011 року Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» період перебування у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку не включається до страхового стажу для визначення розміру допомоги з тимчасової непрацездатності. Це зменшує розмір такої допомоги після виходу із зазначеної відпустки на роботу, що не-

День соціальної справедливості – заклик для всіх країн вживати конкретних заходів для сприяння запровадженню загальних цінностей людської гідності та рівних можливостей для всіх.

забезпечення апарату ФПУ Віктор Іванкевич у своєму виступі зосередив увагу на низці конкретних соціальних несправедливостей у соціальному страхуванні та шляхах їх вирішення. Зокрема, Віктор Іванкевич акцентував на тому, що передача функцій адміністрування єдиного соціального внеску від Пенсійного фонду новоствореному Міністерству доходів і зборів не має порушити вже існуючу систему персоналіфікації страхових внесків у Пенсійному фонді та систему нагляду за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, що здійснюється Мінсоцполітики.

Серед конкретних проблемних питань Віктор Іванкевич зупинився, зокрема, на таких:

– відсутність загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування;

– мінімальний розмір допомоги по безробіттю для застрахованих осіб стано-

справедливо стосовно жінок, які виховують дітей.

Завідувач відділу пенсійного забезпечення департаменту соціального діалогу та соціального страхування апарату ФПУ Володимир Максимчук у своєму виступі окреслив перелік соціальних несправедливостей у системі пенсійного забезпечення. Зокрема, доповідач зазначив, що існує значний розрив у розмірах пенсій, призначених у різні роки. Так, несправедливим є той факт, що пенсії, які призначаються чотири і більше років тому, майже вдвічі менші, ніж пенсії, що призначаються нині. Існують спеціальні пенсійні системи для окремих категорій працівників, якими передбачені підвищені розміри пенсій, що несправедливо щодо більшості працюючих, яким пенсії призначаються на загальних підставах. Серед інших соціальних несправедливостей Володимир Максимчук виокремив такі:

– починаючи з 2004 року до страхового стажу для обчислення пенсії не зараховується період перебування у відпустці по вагітності та пологах;

– розмірі пенсій по інвалідності та у разі втрати годувальника у зв'язку з нещасним випадком на виробництві та профзахворюванням набагато менші таких пенсій, призначених на загальних підставах відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

– існують проблеми при призначенні та виплаті пенсій за вислугу років;

– низькі надходження страхових внесків до Пенсійного фонду, що призводить до дефіциту пенсійних коштів, низької диференціації розмірів пенсій залежно від страхового стажу та отриманого заробітку та неможливості вирішення інших існуючих проблем у системі пенсійного забезпечення.

ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ НА ВИРОБНИЦТВІ

Найважливіші складові соціальної справедливості обговорювалися на завершальній секції круглого столу, що відбувся 18 лютого. Учасники заходу обговорили питання поліпшення системи безпеки та гігієни праці, а також розробили рекомендації щодо вдосконалення системи професійної безпеки та здоров'я.

Головував на круглому столі заступник Голови ФПУ Сергій Українець. Він визначив основу соціальної справедливості – справедливий розподіл результатів праці. Свою думку щодо порушених проблем також висловили присутні на заході представники центральних органів виконавчої влади, державних наглядових органів у сфері праці та охорони праці, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, СПО профспілок, членських організацій ФПУ, Інституту медицини праці Академії медичних наук України, Національного інституту охорони праці.

Сергій Українець оцінив сучасний стан охорони праці в Україні як критичний. Це підтверджується даними державної статистичної звітності, науковими дослідженнями Інституту праці АМН України та матеріалами членських організацій ФПУ про незадовільні умови праці, високу захворюваність працюючого населення, значні показники виробничого травматизму, украї недостатне фінансування заходів і засобів охорони праці, неповне виконання і недостатню ефективність державної політики у сфері охорони праці та здоров'я працівників. Відтак ініціативи ФПУ щодо поліпшення стану охорони праці передбачають:

– напрацювання проектів законодавчих актів у сфері охорони праці, а також соціального захисту працюючих у важких та шкідливих умовах праці (пропозиції до проекту Трудового кодексу, законопроект про зміни до статей 7 і 13 Закону України «Про охорону праці»), до Кодексу законів про працю України, до Кодексу про адміністративні правопорушення, нова редакція постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці»;

– посилення громадського контролю профспілок шляхом проведення акцій з основних напрямів охорони праці та поліпшенням підготовки представників профспілок із питань охорони праці;

– розширення участі представників ФПУ та її членських організацій у здійсненні громадського контролю за охороною праці та підготовці профспілкового активу з питань охорони праці.

На завершальних засідання учасники розробили рекомендації щодо вдосконалення системи охорони праці в Україні.

ЮВІЛЕЙ

УМІННЯ БУТИ ЛІДЕРОМ

Не так уже й багато в членських організаціях ФПУ профспілкових працівників, які чотири десятиліття сумлінно трудяться на керівних посадах в обласних галузевих профспілках. Серед них – голова Закарпатської облпрофорганізації працівників державних установ Марія Петечук.

Сергій БАРАНЧИКОВ

У серпні 1972 року її було обрано секретарем обкому профспілки працівників державних установ, де вона трудиться понад 40 років. Відтоді працювала заступником голови обласної профспілкової організації, а з 2005 року – є її головою. Марія Петечук – член президії Закарпатської облпрофспілки працівників державних установ України. Марія Михайлівна володіє лідерськими, комунікативними, організаторськими здібностями, є лідером у галузі, на засадах соціального діалогу активно співпрацює з органами влади й місцевого самоврядування, обстоює права та інтереси людей, а у своїй роботі спирається на профспілковий актив, має авторитет серед спілчан. Завдяки її зусиллям в організації роботи, щодо укладання колективних договорів та угод, навчання профактиву, оздоровлення дітей, спортивно-масової роботи профспілка працівників державних установ – серед лідерів галузевих профспілок області.

НАГОРОДИ ЗА СУМЛІННУ ПРАЦЮ

За підсумками Всеукраїнського огляду роботи профспілок і трудових колективів на кращу організацію оздоровлення дітей та підлітків упродовж останніх років Закарпатський обком профспілки працівників державних установ був нагороджений Пам'ятним дипломом ФПУ. Дитячий оздоровчий табір «Вогник», який перебуває на балансі обкому профспілки, 2010 року визнаний кращим

і нагороджений пам'ятним призом ФПУ у номінації «Кращий заклад оздоровлення та відпочинку дітей». З урахуванням побажань спілчан та з ініціативи Марії Петечук у галузі значно активізувалася спортивно-масова робота. Щороку проводиться дві спартакіади: разом з облдержадміністрацією і обласною радою обком профспілки є засновником обласної спартакіади державних службовців Закарпаття, тож уже шість років поспіль проводиться обласна галузева спартакіада обкому профспілки з восьми видів спорту. Протягом останніх років збірною командою обкому профспілки працівників державних установ – серед лідерів обласних міжгалузевих спартакіад профспілок.

Марія Петечук має великий авторитет серед керівників місцевих органів влади й самоврядування, профспілкового активу галузі – в Україні та області. За багаторічну сумлінну працю в профспілках, особистий внесок у здійснення соціально-економічного захисту спілчан вона неодноразово нагороджувалася профспілковими відзнаками – нагрудним знаком ФПУ «Профспілкова відзнака», Почесними грамотами Укрпрофради, ФПУ, ЦК профспілки працівників державних установ України, ювілейною медаллю «XX років Міжнародній Федерації профспілок працівників державних установ і громадського обслуговування», почесним знаком ФПУ «За досягнення в організації оздоровлення та відпочинку дітей», а також відзнаками Закарпатської облдержадміністрації, обласної ради, облпрофради. Нових вам успіхів на профспілковій ниві, шановна Маріє Михайлівно!

ЗАКАРПАТТЯ | ПОЗИЦІЯ

З ініціативи ЦК профспілки працівників культури України у Закарпатті проведено круглий стіл на тему «Соціально-правовий захист працівників культури на селі: реалії і перспективи». Захід відбувся у рамках міжрегіонального семінару-навчання профспілки працівників культури.

Сергій БАРАНЧИКОВ

Тон гострій фаховій дискусії задала голова ЦК профспілки працівників культури України Людмила Перелигіна, яка наголосила, що галузева профспілка на виконання ЗУ «Про культуру» ініціювала розроблення та прийняття відповідних проектів постанов Кабінету Міністрів України. Профспілка займає принципову позицію щодо вирішення питання про скорочення у 2013 році розриву між розміром тарифної ставки (посадового окладу) працівника I тарифного розряду ЄТС та мінімальною зарплатою з метою досягнення у 2014-му рівності цих показників.

Цікаві пропозиції в ході обговорення внесли голови облпрофорганізації працівників культури Рівненської – Петро Давидюк, Вінницької – Тетяна Побережна, Кіровоградської – Зоя Кадук, Черкась-

КУЛЬТУРА: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

кої – Василь Марштупа, Хмельницької – Тетяна Лукіна, заступник голови Закарпатської облпрофради Василь Захарець та ін.

Йшлося, зокрема, про необхідність упорядкування бюджетного фінансування закладів культури на селі, внесення питань надання пільг і гарантій працівникам до колективних договорів, залучення коштів меценатів для проведення культурно-масової роботи, розв'язання проблем шкіл мистецтв, аматорських колективів тощо. Гостру дискусію викликали питання діяльності культурно-дозвілєвельних комплексів, централізації мережі клубних і бібліотечних закладів, їх подвійного підпорядкування, ініціювання змін до Бюджетного кодексу тощо.

Позитивним прикладом вирішення питань соціально-правового захисту працівників культури є Колективна угода між управлінням культури Закарпатської облдержадміністрації та обласною профспілковою організацією працівників культури на 2011–2013 роки, про реалізацію якої розповіла голова Закарпатської обласної профспілкової організації Наталія Товтин.

Підсумовуючи конструктивну розмову, Людмила Перелигіна запропонувала з урахуванням пропозицій областей провести в Києві круглий стіл та фахову дискусію з нагальних проблем культури і разом з Міністерством культури України запропонувати Кабінету можливі шляхи їх вирішення.

ІВАНО-ФРАНКІВЩИНА | БЕЗКОНДУКТОРНА СИСТЕМА

ЗВАЖИВСЯ ВСІ «ЗА» І «ПРОТИ»

Адміністрація КП «Електроавтотранс» ухвалила рішення перевести роботу тролейбусів на сучасну безкондукторну систему обслуговування пасажирів із застосуванням компостера.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ СЕРГІЙ ЛИЗАНЧУК, до цих змін керівництво та профорганізація підприємства готувалися завчасно. Зокрема, було створено комісія для визначення працівників, які підлягають скороченню. Як значає її голова Іван Раби-

нюк, вирішуючи долі людей, урахували продуктивність праці, дисциплінарні стягнення, соціальний стан і працездатність членів родини тощо. Відтак 24 працівникам запропонували посади «кондукторів-касірів», які працюватимуть у час най-

більшого пасажиропотоку. Одинадцять кондукторів і надалі обслуговуватимуть автобусний маршрут № 14. Під скорочення потрапили дев'ять кондукторів, які порушували трудову дисципліну, повною мірою не виконували планових завдань.

ХМЕЛЬНИЧЧИНА | ШАНУВАННЯ

ЗГАДАТИ МИНУЛЕ

Заступник директора вищого професійного училища № 25 м. Хмельницького Олександр Іщенко та будівельник адміністративно-господарської частини цього закладу Юрій Благочінов є учасниками бойових дій в Афганістані.

ЗА ІНФОРМАЦІЄЮ ВАЛЕРІЯ МАРЦЕНЮКА, адміністрація та профком у День пам'яті інтернаціоналістів організували захід, на якому розповіли про нелегкий бойовий шлях, який пройшли наші воїни в Афганістані (разом з ними й Олександр Володимирович та Юрій Анатолійович). Учасникам бойових дій в Афганістані вручили квіти, подарунки, виконали для них пісні.

РОЗМОВА З ВІКТОРОМ ТУРМАНОВИМ, ГОЛОВОЮ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Тетяна МОРГУН
«ПВ»

— Вікторе Івановичу, навіть нефакхівців багато років непокоїть ситуація у вугільній промисловості України: аварійний стан багатьох шахт, пов'язані з цим виробничі травми й загибель шахтарів, заборгованість із зарплати, проблеми в управлінні галуззю (щоправда, галузь таки складна). Які Ваші коментарі з цього приводу?

— Так, ситуація непроставтїм, як ви знаєте, не лише в Україні, а й у світі криза. Наша головна проблема — це реалізація вугілля, адже його профіцит сягає 6 млн тонн, а це дуже багато. Труднощі в реалізації — серйозний удар по добробуту наших вугільних підприємств, їхній фінансовій збалансованості. А звідси й проблеми: заборгованість із зарплати, зупинка розвитку підприємств.

— І такі підприємства — практично готові банкрути? Стосовно доцільності зупинки «неблагополучних» шахт теж ішлося неодноразово...

— Питання про банкрутство є сьогодні для нас якнайактуальнішим. Термін дії відповідного закону завершився в грудні минулого року. Тому 4 лютого я з групою колег — народних депутатів готував серйозні документи, які забезпечили б життєдіяльність вугільних підприємств. Бо інакше, за ситуації фінансової незбалансованості більшості з них, кредитори їх зжеруть, і шахти практично буде зупинено.

Ніде правди діти, багатьом вугільним підприємствам і справді відчутно бракує коштів для подальшого розвитку, для модернізації. Однак ми переконані, що хоч які пропозиції не лунали б із боку виконавчої влади, закривати шахти в жодному разі не можна. Ми постійно проводимо зустрічі з керівниками як профільного міністерства, так і вугільних компаній, намагаємося вплинути на ситуацію, маючи на меті зберегти робочі місця, поліпшити умови праці. А взагалі до кожного підприємства щоразу слід підходити зважено, все ретельно прорахувати: запас вугілля, можливість дальшого видобутку.

— Звідки ж тоді згаданий профіцит?

— Шахтарі чудово працюють! Приміром, останні два роки видобували 85 млн тонн вугілля щорічно! Та водночас, на жаль, маємо таке прикре явище, як самотинні компанії, а їх не менше 200, тоді як законних шахт близько 150. У тих копанках щороку добувається до 6 млн тонн вугілля низької собівартості й зрозуміло, що напрацьовані також можливості його збувати. Це неабиякий тягар для вітчизняної економіки, й важко зрозуміти, чому держава, маючи відповідні сили

Зберегти підприємства й забезпечити соціальну справедливість у шахтарській праці

структури, досі не в змозі покласти цьому край!

Та головна причина профіциту вугілля в іншому — падінні промислового виробництва. Це призводить до скорочення споживання електроенергії (адже частину вугілля, що коксується, спрямовуємо на металургійні підприємства). Зменшення обсягів виплавки сталі й чавуну, дефіцит ринків збуту нашого металу — теж серйозний удар по вуглярах. І навіть те, що за надто високої нинішньої ціни на газ частина вітчизняної генерації переходить на вугілля, однак не рятує ситуацію, не компенсує той профіцит видобутку. Це велика проблема, до речі, не лише наша, а й світова: знижується ціна на вугілля, що негативно позначається на фінансовому балансі вугільних підприємств усіх рівнів, на добробуті шахтарів.

— А вугілля з копанок, мабуть, це й погана конкуренція?

— Це по-друге. А по-перше, копанки взагалі наш біль, бо люди, які там працюють, абсолютно не захищені ні з економічного, ні соціального боку, гроші не вкладуються ні в технологію, ні в охорону праці. Група народних депутатів уже підготувала звернення до уряду з вимогою навести лад у питаннях, пов'язаних із незаконним видобутком вугілля.

— Тож як профспілка оцінює співпрацю із соцпартнерами, новим керівництвом профільного міністерства?

— У цілому позитивно. Приміром, сталися непорозуміння у величезній приватній вертикально інтегрованій енергокомпанії ДТЕК, де підприємства створюють виробничий ланцюг від видобутку та збагачення ву-

гілля до генерації й дистрибуції електроенергії. Не виконувалися колдоговіри, тарифні угоди. Профспілка ініціювала зустріч із керівництвом компанії, а під час серйозної розмови ми порушили також питання нової системи оплати праці, проблеми нестандартних трудових відносин, тобто аутсорсингу та аутстафінгу, за яких працівники ризикують позбутися передусім соцзахисту. У процесі обговорення вдалося віднайти шляхи вирішення багатьох питань, спільні позиції. Створили робочу групу, й вона реально працює. Певен, що всіх основних домовленостей буде досягнуто.

Що ж стосується соціально-трудових відносин на держпідприємствах, то з цього приводу я нещодавно зустрічався з новим міністром енергетики та вугільної промисловості, бо потрібно зберегти всі попередні основні домовленості: регулярне підвищення зарплати, належний, відповідно до законодавства, розрахунок тарифних ставок та ін. Сподіваємося на довгострокове взаєморозуміння.

— Як мотивуєте людей до вступу у профспілку?

— Передусім діяльністю та результатами. За ринкових умов людина найманої праці повинна вміти захищати себе, і в цьому сенсі, гадаю, гідна мотивація для рядового співчланина — усвідомлене членство! Тобто, крім того, що людина сумлінно й професійно трудиться, вона має розуміти, що сама уособлює профспілку в її краєщому або ж гіршому вияві.

Найбільша помилка — вважати, що профспілка «заборгувала» працівникові, зобов'язана його захищати лише на тій підставі, що він сплачує членські внески. Навпаки, працівник повинен усвідомлювати свій обов'язок бути активним членом обраної ним організації, яка допомагає йому захищати законні права, одержувати гідну зарплату, мати належну охорону праці. На жаль, нерідко доводиться чути: «Ми тебе обрали — ти нас і захищай!». Але «моя хата скраю» — це хибна позиція, лише кожен за всіх і всі разом! Крім того, якщо вже казати про мотивацію, не можна не наголошувати на особливій ролі продуманої інформаційної політики профспілок. Треба, щоб значення, успіхи й проблеми профспілки розумів кожен рядовий член. Ми бачимо, що ні держава, ні власник у такій інформації не зацікавлені. І це ще вище підносить вагу профспілкових ЗМІ.

— Не останнім ваялем, мабуть, є навчання профлідерів та рядових співчленів?

— Безперечно, але з одним застереженням. Добре навчаються ті, хто розуміє сутність нинішньої суспільно-політичної формації. А це переважно люди молоді. Наша профспілка взагалі дійшла висновку, що навчання низового активу — го-

лів первинок, профгрупоргів, як правило, є ефективнішим, ніж навчання працівників вищих профспілкових інстанцій. А тим часом без суттєвих змін, без знання нових, сучасних методів і форм профспілкової роботи ми ризикуємо втратити профчленство. Тому для нас дуже важливо є активна молодіжна політика, залучення до профспілки якомога більше молоді, яка хоче й може щось змінити на краще. Треба ж іще враховувати сьогоденні реалії: працюємо з компаніями, де керівники, менеджери європейського гвіня, люди високоосвічені, що грамотно ведуть перемовини. Отже, маємо запропонувати їм так само високі рівні профспілкового професіоналізму. Інакше погостійно програватимемо й нам буде дуже важко далі працювати. На щастя, молодь іде в галузь і профспілку. До речі, слабка профспілка не потрібна навіть розумному керівникові, який розраховує на сильного партнера-опонента, здатного спільно виробляти найоптимальніші рішення.

— Ми вже торкалися теми охорони праці. Все ж таки, до яких конкретних дій вдається профспілка в цьому напрямі?

— Приватники видобувають 60% вугілля в Україні. Вони мають сучасніша шахти, вкладують набагато більше коштів у технічне переоснащення, рівень управління виробництвом у них вище. Існує там і належна охорона праці. Отже, увага профспілки здебільшого зосереджується на державних шахтах. У нас працюють громадські інспектори праці, до функцій яких входить щоденний контроль ситуації на підприємствах. На жаль, роль їх меншою призначено: ми самі заформували роботу цих інспекцій, тож сьогодні намагаємося виправити становище. Маємо угоду з Держгірпромнаглядом і спільно здійснюємо всі перевірки, підготували до підписання відповідну угоду з гірничорядувальними службами. А особлива наша гордість — уніфікована телекомунікаційна система зв'язку, яку випускає в Донецьку Петровський завод вугільного машинобудування за розробками вітчизняних науковців. Система «вміє» не лише контролювати ситуацію на кожній ділянці шахти, а й у разі неабиякості самостійно її поліпшувати.

Профспілка брала участь у відкритті спеціального цеху з навчання інженерно-технічного персоналу й робітників шахт роботи з системою. Цьогоріч її буде встановлено на 38 шахтах. А там, де вже запроваджено, великих аварій немає! Біда лише, що це устаткування дороге і на всіх підприємствах державної форми власності його поки що не встановити. Та ми сподіваємося, що за підсумками першого кварталу буде переглянута бюджетне фінансування нашої галузі.

**Раїса
Чирва**

оглядач «ПВ»
chirva@bigmir.net

У ЧЕРЗІ ЗА ЖИТТЯМ

31 березня набуває чинності обов'язкове ліцензування імпорту медичних препаратів. Однак досі ні в уряді, ні у фармацевтичних компаніях, ані в аптечних мережах не можуть чітко пояснити порядок надання ліцензії. Поки що жодної ліцензії не видано. В очікуванні нових правил гри оптовики намагаються зосередити великі запаси ліків на складах, аптеки спішно підвищують ціни, а пересічні українці панічно шикуються у черги. Чому закон, який ухвалено ще півроку тому, спричинив такий резонанс саме зараз – дізнавалися «ПВ».

ХОТИЛИ ЯК КРАЩЕ

Автори закону стверджують, що керуються інтересами споживачів. Адже вони хочуть забезпечити українців від ввезення в країну фальсифікату. Міркуйте самі: нині в Україні налічується близько 14 тисяч найменувань лікарських препаратів. Це на 3–4 тисячі більше, ніж у розвинених європейських країнах. Відповідно, як стверджують експерти, кілька тисяч медикаментів – банальні фантоми. Тож гіпотетично можна припустити, що скандальний закон має на меті не допустити на національний ринок препарати-фантоми. І саме ліцензія має створити надійні перепони для ліків низької якості. Це аномально, коли на полиці наших аптек потрапляють неясні препарати з сумнівною лікувальною дією, але з високою ціною. Як наслідок, це істотно знижує доступність лікування, та ще й загрожує здоров'ю, а іноді й життю пацієнта. Відтепер, запевняють автори закону, якщо посередник матиме ліцензію, то відповідальність за якість ввезених препаратів одразу підвищиться.

Очевидно, щоб отримати ліцензію, дистриб'ютор, який співпрацює із закордонним підприємством, має бути впевнений, що завод гарантує йому якість

препарату. Якщо раптом ліки виявляться неякісними чи виготовленими з порушенням стандартів, споживач напевне знатиме, на якому саме підприємстві препарат вироблено. Тож відповідатиме або завод-виробник, або імпортер, котрий дістав ліцензію на ввезення імпортованих ліків. Не секрет, що нині в Україні спостерігається велика кількість ліків невідомого походження. Тож з упродовження ліцензії можна буде відстежити, звідки та яким шляхом до України ввозиться фальсифікат.

Прем'єр-міністр Микола Азаров сподівається, що набуття чинності норм закону про ліцензування імпортованих ліків наведе лад на фармацевтичному ринку країни й створить комфортні умови для пацієнтів. Прихильники закону мотивують його впровадження відповідністю європейським нормам і підвищенням безпеки лікарських препаратів. Однак його опоненти, детально проаналізувавши документ, стверджують: запропонований варіант ліцензування імпортованих препаратів жодним чином не вплине на якість ліків, а лише зробить їх значно дорожчими. Тоді про який комфорт для споживача йдеться?

У Державній службі з лікарських засобів стверджують, що подібне ліцензування ліків – загальноприйнята міжнародна норма і що процедура оформлення ліцензій не позначиться ні на асортименті, ні на ціні препаратів. Прес-секретар служби Олена Ліцовева так коментує ситуацію на фармацевтичному ринку: «Сьогодні ми маємо близько 400 постачальників імпортованих препаратів, але п'ять із них контролюють 90% ринку. Всі решта – дрібні структури-посередники».

То, може, саме вони так переполошилися, адже новий закон вимагає, щоб постачальники ліків уклали договори напряму із заводами-виробниками, а не так, як нині – через треті, п'ять чи десять рук, коли до кожної долони прилипає частка вартості імпортованих препаратів.

А от Міністерство охорони здоров'я закон про ліцензування імпортованих ліків,

що має набутти чинності вже за тиждень, загалом не підтримує. Радник міністра Ольга Баула заявив журналістам, що «у МОЗ не розуміють, навіщо набуває чинності цей закон. У нас в країні немає критичної ситуації з якістю імпортованих ліків».

Тоді чому раптом такий шалений ажіотаж? Хто сіє нестримну паніку, що з початком весни з аптек зникнуть імпортовані ліки, а пацієнти не просто потерпають від їх нестачі, а почнуть масово вимирати?

ПОТЕНЦІЙНІ ЖЕРТВИ НОВИХ ПРАВИЛ

Невизначеність ситуації спровокувала довжезлі черги до аптек. Адже незабаром без ліцензії ліки вже не завозитимуть, тим часом самі ліцензії поки що не видають. Також не має уповноваженого органу, що видаватиме такі дозволи. Достеменно невідомо, скільки це коштуватиме і який час займатиме. Однак третина ліків, які сьогодні споживають українці, – іноземного виробництва. Відтак набуття чинності нового закону може стати смертельним вироком для багатьох, чие життя буквально залежить від закордонних ліків.

Практично всі препарати, які закуповують для лікування онкологічно хворих дітей, – це імпорт. Сто відсотків недужих на СНІД, гепатит, туберкульоз потребують ліків закордонного виробництва. 96% людей, що страждають на діабет, споживають інсулін закордонних виробників. Цей перелік можна продовжувати. Кожен, хто вишукував «у чергу за життям» на знак протесту, може розповісти свою історію хвороби. Особливо стурбовані батьки, адже багато тяжких дитячих хвороб потребують лікування виключно імпортованими препаратами. Більшість українців переконана, що новий закон не поліпшить життя простих громадян, а на руку лише чиновникам і структурам, які видаватимуть

За даними Державної служби України з лікарських засобів, на складах компаній-дистриб'юторів, які забезпечують 90% ринку лікарських засобів, зберігаються запаси ліків, яких українським пацієнтам вистачить на 3–4 місяці.

Ліки іноземного виробництва становлять левову частку в лікуванні тяжких захворювань в Україні: 100% для лікування діабету у дітей і вагітних; 97% – дитяча онкологія та онкогематологія; 80% – доросла онкологія та онкогематологія; 100% – пульмонологія; 98% – анестезія; ВІЛ/СНІД, туберкульоз, 97% – гепатит.

Третина ліків, які сьогодні споживають українці, – іноземного виробництва

ліцензії. Якщо компаніям буде не вигідно платити за ліцензії, то вони просто згортають виробництво й продаж та шукатимуть інший бізнес. Численна армія пацієнтів, чие життя залежить від імпортованих препаратів, залишиться сам на сам зі своєю бідою.

Постраждають і національні програми, за якими імпортовані препарати ввозяться до України за найнижчими цінами. Відповідно з 1 березня, якщо закон почне діяти, все, що купують чи отримують у лікарнях пенсіонери та діти, зникне.

Розмови про необхідність налагодження власного виробництва поки що – з розряду фантастичних. Навряд чи у найближчому майбутньому три-чотири вітчизняних заводи замінять усі підприємства світу, що спеціалізуються на виготовленні лікарських препаратів.

Представник благодійної організації «Консультаційна рада спільнот із питань доступу до лікування» Дмитро Шерембей розповідає, що поки що протести

українців результатів не дали. «18 провідних пацієнтських організацій в Україні заявили: пацієнтам цей закон не потрібен. І якщо в Україні існує хоч одна організація, яка стверджуватиме, що закон потрібен, ми хочемо її знати з єдиної причини: подорожчання лікарських засобів на 10–15% означатиме, що 10–15% людей позбавлять можливості вижити», – ділиться Дмитро Шерембей. А виконавчий директор пацієнтської організації USAB Ольга Стефанидіна проблему окреслила досить лаконічно: «Зникнення імпортованих ліків – це катастрофа для кожного українця».

ХТО ВИГРАЄ У КІНЦЕВОМУ ПІДСУМКУ?

Б'ють на сполох також імпортери та виробники ліків. Чому закон, який запроваджує ліцензування, депутати ухвалили ще 4 липня, а нову редакцію ліцензійних умов на сайті Міністерства охоро-

ни здоров'я спромогли опублікувати лише в середині січня? Аби спрацював ще один закон – негласний: «Хто не встиг, той запізнився»? Виконавчий директор асоціації виробників інноваційних ліків «АПРАД» Юрій Савко вважає, що «такі ліцензійні умови неможливо виконати протягом одного місяця, більше того – навіть упродовж одного року. Запропонованим у проєкті вимогам не відповідає жодна юридична особа в Україні».

Голова Державної лікарської служби Олексій Соловійов не приховує, що «ризикують, що певною мірою ця норма не почне працювати з 1 березня».

До того ж імпортери вже мають клопоти через те, що до 15 лютого мали підготувати заявки на отримання додаткових сертифікатів якості, без яких цього року в Україні вже не можна буде продавати ліки. Експерти вважають, що чимало неузгоджених моментів закону тільки сприятимуть появі нових корупційних схем. Голова правління ГО «Центр

протидії корупції» Віталій Шабунін переконаний: «Цей закон – примітивна схема монополізації українського фармринку з єдиною метою: отримати надприбутки за рахунок українських пацієнтів. Аргументи про підвищення контролю за якістю ліків – брехня: згідно з чинними підзаконними актами один і той самий препарат проходить контроль якості вже тричі».

Якщо якість ліків від цього не покращиться, тоді навіщо потрібна додаткова ліцензія? Чи не для того, аби збільшити витрати постачальників, які потім перекладуть на плечі пацієнтів?

Виявляють занепокоєння і закордонні виробники, котрі свого часу погодились обслуговувати український фармацевтичний ринок. Президент Американської торгової палати в Україні Хорхе Зукоські закликає чиновників прискіпливіше опрацювати закон про ліцензію: «Ми не вимагаємо неможливого, не говоримо про повну відмову від контролю і регулювання сфери обігу ліків. Ми лише закликаємо до здорового глузду: система контролю має бути вправданою, а умови функціонування ринку – справедливими для всіх його учасників».

А от основні імпортери лікарських препаратів висловили готовність до впровадження ліцензування з 1 березня. На нещодавній нараді за участю п'яти основних імпортерів ліків і представників провідних виробників іноземних препаратів вони заявили, що «процедура ліцензування імпорту ліків для них цілком зрозуміла та прийнятна, оскільки давно діє на території Європейського Союзу, а питання отримання цієї ліцензії в Державній службі України з лікарських засобів цілком зрозуміле та просте». Якби ж то решті все було таким зрозумілим, простим і прийнятним.

КОМЕНТАР

Тетяна Бактеєва, голова парламентського Комітету з питань охорони здоров'я

Ліцензії на імпорту ліків допоможуть захистити український фармацевтичний ринок від фальсифікатів.

4 липня минулого року Верховна Рада України ухвалила закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо ліцензування імпорту лікарських засобів і визначення терміна «активний фармацевтичний інгредієнт». Цей закон Президент України В. Янукович підписав 26 липня 2012 року. Згідно з вимогами пункту 3 розділу І цього закону, норми якого набувають чинності з 1 березня ц. р., на територію України дозволятиметься ввезення лікарських препаратів, заре-

єстрованих у країні, лише за умови наявності сертифікату якості серії лікарського препарату, виданого виробником лікарського засобу, що імпортується, і ліцензії на імпорту лікарського засобу, яку імпортер отримує (виробник або особа, що представляє виробника лікарського засобу на території України) в порядку, встановленому нашим законодавством.

Сьогодні Кабінет Міністрів України розробляє порядок видачі ліцензії, але вже зараз я можу сказати, що видаватимуть її дійсно в Україні. Нині імпорту лікарських засобів не ліцензується. Імпортери працюють за оптовою ліцензією,

яка дозволяє дистрибуторів купувати за кордоном імпортовані ліки не тільки у їх виробників, а й у посередників, і не обов'язково в країні-виробнику. Це призводить до того, що, наприклад, білоруські препарати завозяться в Україну через Ямайку. Тому й маємо такі ціни на лікарські засоби. При оптовій ліцензії оптовик не перевіряють походження товарів, їх якість. Саме у ланцюжку посередників на ринок викидається фальсифікат. Якби у нас діяло ліцензування імпорту лікарських засобів окремим видом, а не частину оптової ліцензії, то власник ліцензії на імпорту зобов'язаний би був

укладати прямі контракти з виробниками.

Нове ліцензування дозволить встановити прямі контракти з виробником, що істотно вплине на ціну препаратів, а також виключить ризик ввезення лікарських препаратів невстановленого походження і фальсифікату, оскільки придбати ліки у посередників виявиться неможливим, адже в ланцюжку поставок братимуть участь тільки виробник та імпортер. Ліцензування імпорту ліків – це світова практика. Європа захищає свої ринки від фальсифікату, що імпортується. Україна досі чомусь не використала таку можливість.

ОФІЦІЙНО

Президенту України В. Ф. Януковичу
Народним депутатам України

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ Центрального комітету Профспілки металургів і гірників України

Більше десяти років йшла робота над проектом Трудового кодексу України, який уже пройшов перше читання у Верховній Раді та був підготовлений до другого читання. Для підготовки цього проекту створювалися робочі групи, залучалися провідні фахівці й науковці, представники сторін соціального діалогу, проводилися численні заходи з узгодження позицій учасників цього процесу. Проект Трудового кодексу двічі надсилався до Міжнародної організації праці та отримав позитивні оцінки. Неодноразово цей проект розглядався Спільним представницьким органом всеукраїнських профспілок і був підтриманий Національною тристоронньою соціально-економічною радою.

У результаті проведеної роботи в проекті Трудового кодексу збережено важливі гарантії соціального захисту працівників, досягнуто балансу прав та інтересів сторін соціального діалогу. Окремі неузгоджені позиції не можуть переписати основних переваг цього Кодексу. Необґрунтованими є деякі спроби у засобах масової інформації характеризувати його як антинародний або такий, що погіршує права і законні інтереси працюючих. Ці публікації або є замовними, або автори взагалі не знайомі зі змістом проекту. В той же час на XI сесії VI скликання Верховна Рада України вилучила з порядку денного сесії проект Трудового кодексу України за пропозицією фракції Комуністичної партії України. Тим самим порушено ст. 21 Регламенту Верховної Ради України, якою не передбачено внесення подання від фракції про вилучення будь-якого законопроектів з порядку денного сесії. Як з'ясувалося, проект Трудового кодексу взагалі не потрапив на розгляд до Верховної Ради наступного VII скликання, що суперечить ст. 106 Регламенту Верховної Ради України. Більше 10 років праці соціальних партнерів викинуто на смітник.

З огляду на викладене, просимо Вас, шановний Вікторе Федоровичу, і шановні народні депутати, ініціювати негайне внесення до Верховної Ради проекту Трудового кодексу в редакції, підготовлені до другого читання, та розглянути його в першочерговому порядку.

За дорученням Президії ЦК ПМГУ:

В. І. КАЗАЧЕНКО,
голова Центрального комітету
Профспілки металургів і гірників України

СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ

ДОСЯГНЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ УГОДИ

ЯК ПОВІДОМИВ СЕРГІЙ БАРАНЧИКОВ, регіональна угода між ОДА, обласним об'єднанням організацій роботодавців «Закарпаття» та профспілками області на 2011–2012 роки свідчить про доцільність соціального партнерства на тристоронній основі. Сторони виконали й виконують 95,7% зобов'язань угоди. Саме про це йшлося на засіданні обласної ради профспілок за участі соціальних партнерів. У виступах голови Закарпатської облпрофради Івана Короля, заступника голови облдержадміністрації Михайла Поповича, голови обласного

об'єднання організацій роботодавців «Закарпаття» Івана Костіва було аргументовано викладено позицію кожної сторони щодо виконання соціально-економічних зобов'язань угоди. Завдяки спільним діям соціальних партнерів намітилася тенденція до зростання обсягів виробництва у більшості галузей економіки, спостерігається помітне поживлення на ринку праці, зросла зарплата. Так, у січні-листопаді 2012 року середньомісячна заробітна плата в області становила 2322 грн, вдвічі перевищуючи рівень мінімальної зарплати.

ПРОФСПІЛКИ ПОЧУТО | РЕАКЦІЯ

Президент України Віктор Янукович доручив створити робочу групу з питань надання підтримки підприємствам гірничо-металургійного комплексу.

Наталія УСЕНКО
керівник інформаційно-аналітичного центру ЦК ПМГУ

ЗА ДОРУЧЕННЯМ ПРЕЗИДЕНТА

Про труднощі деяких підприємств галузі ЦК профспілки неодноразово інформував Президента України Віктора Януковича та Прем'єр-міністра Миколу Азарова. Зокрема, їм було надіслано звернення делегатів звітної конференції ПМГУ про соціально-економічний стан галузі, про необхідність розвитку внутрішнього ринку металопродукції, про вчасні заходи з метою збереження екологічної системи міст і селищ, поблизу яких розташовані підприємства.

Також упродовж минулого року ЦК ПМГУ спільно з головами профкомів первинки і теркомів провів низку інформаційних заходів. Вийшли публікації в газеті «Голос України», «Профспілкові вісті», на сайтах ЦК та ФПУ, «Прометал» та «УГМК». На прес-конференціях відомих агентств «Укрінформ», «Інтерфакс», «Время», «ДнепрПОСТ» озвучені виробничі проблеми підприємств Запорізької області, феросплавних заводів, гірничо-видобувних комбінатів Дніпропетровської області, гірничо-металургійного комбінату «Арселор-Міттал Кривий Ріг», Львівського ювелірного заводу, Кієвського заводу «Ізумруд» та деяких інших підприємств. Головна мета проф-

спілки – домогтися державного регулювання у використанні надр, сировини, електроенергії, у законодавчому забезпеченні соціального балансу між власниками підприємств і трудовими колективами, місцевими громадами.

«Ми сподіваємось, що робоча група буде сформована з фахівців високого рівня та за участю представників Профспілки металургів і гірників України, і готові подати свої пропозиції щодо питань, які потребують нагальних рішень, – зазначає голова ЦК ПМГУ Володимир Казаченко. – Сподіваємось також на плідну співпрацю з відновленням Міністерством промислової політики, яке очолив талановитий керівник і менеджер Михайло Короленко. До призначення на посаду міністра він працював генеральним директором Південного гірничозбагачувального комбінату. У місті Кривий Ріг він зарекомендував себе як соціально відповідальний керівник. За кілька років успішно реалізував, згідно з обласною програмою «Місто без околиць», план реконструкції житлового масиву гірників. Колективний договір ЮГОК двічі відзначено як кращий у галузі».

Позитивну роль у прийнятті рішення створити робочу групу з

проблем ГМК, безумовно, відіграли й дві зустрічі з міністром соціальної політики Наталією Королевською: 15 січня – з ініціативи ФПУ та 21 січня – з ініціативи ЦК ПМГУ, на яких йшлося про подальшу долю галузі, про ризик втрати багатьох соціальних досягнень металургів та гірників. На цих зустрічах були озвучені пропозиції профспілки, напрацьовані спільно з виробничим об'єднанням «Металургпром» і фахівцями підприємств. Зараз готуються більш предметні та обґрунтовані пропозиції у письмовій формі для офіційного розгляду керівниками держави.

«Упевнений, що пропозиції ПМГУ підтримають також інші профспілки України, особливо – у промислових галузях. Адже гірничо-металургійний комплекс має тісний виробничий зв'язок з енергетичною, машинобудівною, транспортною галузями та багатьма галузями, яким потрібен метал для їх розвитку, – зауважив Володимир Казаченко. – Новий етап у роботі промисловості, безумовно, покращить наповнення державного бюджету на всіх рівнях, дасть поштовх для підвищення соціальних гарантій працівників бюджетної сфери: учителів, медичних працівників тощо».

АПК | АКТИВІЗАЦІЯ СОЦІАЛОГУ

ПРИМУСИТИ РАХУВАТИСЯ З СОБОЮ

Профспілка працівників АПК України активізує розвиток соціального діалогу. Окремі трудові колективи спільно із профспілками всіх рівнів активізують свої вимоги стосовно власних прав в управлінні підприємствами як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях.

Людмила ДІДУРИК

адвокат ЦК Профспілки працівників АПК

З часу ухвалення Закону України «Про соціальний діалог в Україні» регулярно відбуваються засідання робочих груп щодо визначення основних напрямів бюджетної політики, підвищення посадових окладів працівників до фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи. Прикладом висування трудовиками галузі своїх законних вимог є інциденти, що стався у Державній

науково-дослідній установі «УкрНДІспиртбіопрод». Трудовий колектив разом із первинкою установи став на захист керівника, звільненого з посади Міністерством аграрної політики та продовольства України, на думку працівників, із порушенням трудового законодавства. Крім того, колектив висував й інші вимоги, пов'язані передусім із правовим статусом установи, а це, у свою чергу, призвело до страйку, порушення питання бюджетної політики в Мінрагполітики України й необхідності по-

силення прав колективу в управлінні інститутом. ЦК профспілки спільно з Київською міською профспілкою працівників АПК, первинною профорганізацією зазначеної установи взяли активну участь у розв'язанні конфлікту. Саме з ініціативи Центрального комітету відбулося кілька етапів переговорів зі сторонами конфлікту та ухвалення низку заходів організаційного характеру. Наразі питання щодо звільнення керівника установи перебуває у провадженні Шевченківського районного суду м. Києва.

Нагальні проблеми багатостраждальної «комуналки»

Проблемні питання стану соціально-трудових відносин галузі та дотримання роботодавцями законодавства щодо гарантій діяльності профорганізації були головною темою обговорення на III пленумі Центрального комітету профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України. У пленарному засіданні взяли участь Голова ФПУ Юрій Кулик, представники профільних міністерств і відомств.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Не зменшуватиметься кількість конфліктів між найманими працівниками та власниками підприємств, які часто власну відповідальність за фінансово-економічний стан суб'єкта господарювання перекладають на керівника, який працює за контрактом, і трудовий колектив.

Тетяна РУБАН
«ПВ»

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ

З доповіддю про критичну ситуацію в галузі ЖКГ виступив голова профспілки Олексій Романюк, який, зокрема, зазначив, що президія Центрального комітету, виборчі органи територіальних, міських, первинних організацій профспілки проводять послідовну роботу, спрямовану на поліпшення соціально-трудових відносин у галузі.

Критичний стан житлово-комунального господарства змусив президію ЦК профспілки ініціювати розгляд цього питання на президії Федерації профспілок України, після чого до всіх гілок влади було направлено звернення про вжиття термінових заходів із порятунку галузі та запропоновано розглянути її нагальні проблеми на засіданнях Ради національної безпеки і оборони та Національної тристоронньої соціально-економічної ради.

Олексій Романюк наголосив, що стан соціально-трудових відносин на галузевих підприємствах, де функціонують профспілкові організації, викликає обурення громадян. Так, фактичне, а не задеклароване місце житлово-комунального господарства в системі пріоритетів соціально-економічного розвитку України, незадовільне фінансування загальнодержавних галузевих цільових програм та інші об'єктивні й суб'єктивні фактори негативно позначаються на виробничій діяльності, що не дає змоги підвищити рівень заробітної плати, створити належні умови праці та забезпечити гідні соціальні гарантії працівників. На підприємствах міського електротранспорту, водопровідно-каналізаційного, теплового господарства та інших підгалузей спостерігаються непоодинокі випадки несвочасної виплати заробітної плати. Не менш гострою є проблема відновлення ліфтового господарства. Майже стовідсотково вичерпали свій ресурс тролейбуси й трамвайні вагони.

Потребує удосконалення існуюча система соціального діалогу як на

ОЛЕКСІЙ РОМАНЮК:
«Через відсутність належної державної підтримки, неадекватно ціннову політику, неналежне фінансування галузевих і цільових програм та інші причини комунальна інфраструктура у 2012 році продовжувала занепадати. Фінансові проблеми підприємств негативно позначилися на соціально-трудових відносинах, що нерідко призводило до конфліктів».

національному, так і на галузевому, територіальному та виробничому рівнях.

Важко йде процес укладення Генеральної угоди на новий термін. Профспілкові органи стикаються з певними труднощами у захисті прав та інтересів працівників у зв'язку з невизнанням органами місцевого самоврядування положень галузевої угоди, особливо тих, що стосуються положень мінімальних гарантій в оплаті праці.

Попри неодноразові пропозиції галузевої профспілки та інших членських організацій ФПУ, досі законодавчо не врегульовані питання щодо спрощення процедури вирішення колективних трудових спорів та організації страйків в окремих галузях громадського обслуговування.

У виступах промовців зазначалося, що останнім часом зростає кількість порушень прав не тільки окремих спілчан, а й первинних організацій профспілки. Спостерігаються непоодинокі факти, коли власники підприємств або їхні уповноважені безпосередньо чи опосередковано забороняють працівникам створювати профспілкові організації та перебувати у їх лавах, незаконно чи через надумані підстави звільняють профактивістів, ухиляються від участі у соціальному діалозі, укладення колективних договорів.

БЕЗПЕКА НА ВИРОБНИЦТВІ

У своїх доповідях промовці звертали увагу, що у 2012 році ситуація у сфері праці в галузі житлово-комунального господарства все ще залишається украй складною. Рівень виробничого травматизму на підприємствах не зменшився. Останнім часом спостерігається збільшення кількості групових нещасних випадків, особливо на об'єктах водопровідно-каналізаційного господарства.

Основним недоліком в організації охорони праці в ЖКГ учасники пленуму вважають недостатню увагу до цього важливого питання з боку центральних і територіальних галузевих органів управління. В Мінрегіонрозвитку поки не створено повноцінної служби охорони праці, відтак

не діють такі підрозділи і в більшості областей.

На переважній більшості підприємств фінансування заходів з охорони праці здійснюється за залишковим принципом, а створення належних умов праці, забезпечення технічного переоснащення виробництва, проведення атестації робочих місць здійснюється формально, унаслідок чого кількість працівників, які виконують роботу в умовах, що не відповідають нормам безпеки в виробництві та санітарно-гігієнічним нормам, постійно зростає.

Упродовж минулого року ЦК профспілки розглянуло понад 100 письмових та усних звернень членів профспілки й профорганізацій із питань охорони праці. Фахівці ЦК профспілки розробили та надіслали до територіальних профорганізацій «Пам'ятку з охорони праці для профспілкового активу», подали ФПУ низку пропозицій щодо внесення змін до нормативних актів, які регулюють здійснення громадського контролю за дотриманням законодавства про охорону праці.

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ

За інформацією профспілкових органів, проведено понад дві тисячі перевірок із дотримання законодавства про працю на більш ніж 600 галузевих підприємствах, під час яких виявлено порушення прав майже 45 тисяч членів профспілки. Переважна їх більшість стосувалася питань оплати праці та заборгованості із заробітної плати, нарахування і виплати компенсацій за невикористані дні основної щорічної відпустки, несвочасного розрахунку при звільненні, незаконного звільнення тощо.

Для поновлення трудових прав працівників профоргани надіслали понад 1200 подань до правоохоронних органів про усунення правопорушень. За грубі порушення трудового законодавства притягнуто до відповідальності близько 150 посадових осіб.

За результатами перевірок фахівців територіальних управлінь праці та соціального захисту вжито заходів, які сприяли вирішенню конфліктів на галузевих підприємствах. Про-

те в окремих випадках ці перевірки та заходи впливу до порушників прав профспілкових організацій виявилися малоефективними, що ускладнило стосунки між профсоюзами й роботодавцями. В деяких областях після оскарження дій керівництва на підприємствах створювалися «альтернативні» профспілки або ж працівники під тиском роботодавців масово виходили з лав профспілки.

Учасники пленуму постановили: вважати й надалі пріоритетним завданням президії ЦК та інших виборних органів профспілки забезпечення оплати, належних умов та безпеки праці спілчан, вдосконалення соціально-трудових відносин. Доручити Президії та керівництву ЦК профспілки опрацювати та надіслати до Міністерства регіонального будівництва та житлово-комунального господарства, інших соціальних партнерів, Федерації профспілок України пропозиції, які були внесені учасниками пленуму, для вирішення в межах їх компетенції. Продовжити роботу із залучення сторін соціального діалогу, інших державних і громадських інституцій до участі в кампанії «За якісне та доступне громадське обслуговування», «За право на чисту питну воду», започатковані міжнародним об'єднанням і підтримані іншими глобальними профспілками та ФПУ.

У своєму виступі Голова ФПУ Юрій Кулик назвав деякі з нагальних завдань, що потребують вирішення. Серед них, насамперед, укладення Генеральної угоди на новий строк, подальший розвиток соціального діалогу, поглиблення співпраці з Верховною Радою, зокрема над проектом Трудового кодексу та удосконалення законодавства про діяльність профспілок, вирішення найбільш актуальних соціально-економічних питань, що непокоять трудящих. Юрій Кулик наголосив на необхідності негайного вирішення проблем, що виникли у роботі фондів соціального страхування, розповів про шляхи реформування системи профнавчання, акцентував увагу на необхідності подальшої активізації інформаційної роботи профспілок, а також про вжиття більш дієвих заходів для збереження майнового та санаторно-оздоровчого комплексу профспілок.

45 тис.
ПОРУШЕНЬ ТРУДОВИХ ПРАВ ВИЯВИЛИ ПРОФАКТИВІСТИ ГАЛУЗІ У 2012 РОЦІ

ВИНАГОРОДА | ЗАОХОЧУВАЛЬНІ ТА КОМПЕНСАЦІЙНІ ВИПЛАТИ

ПРАЦЮВАЛИ БЕЗ ЛІКАРНЯНИХ – ОТРИМУЙТЕ ПРЕМІЮ

? Чи правомірними є встановлення та виплата роботодавцем премій працівникам, які протягом року не оформляли листок непрацездатності?

Відповідно до Методичних рекомендацій Міністерства праці та соціальної політики України щодо організації матеріального стимулювання праці працівників підприємств і організацій від 29.01.2003 № 23 премія – це основний вид додаткової, понад основну заробітну плату, винагороди, яка виплачується за результатами трудової діяльності та виробництва в цілому за показниками та умовами оцінки цих результатів, визначеними підприємством.

Статтею 2 Закону України «Про оплату праці» (далі – Закон) визначено, що премія включається до структури заробітної плати. Водночас вона належить до категорії заохочувальних та компенсаційних виплат, які прямо не передбачені актами чинного законодавства про оплату праці і провадяться понад встановлені зазначеними актами норми.

Згідно із ст. 15 Закону форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних та компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються підприємствами в колективному договорі з до-

триманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та галузевими (регіональними) угодами.

Крім того, ст. 9-1 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпПУ) визначає, що підприємства, установи, організації в межах своїх повноважень і за рахунок власних коштів можуть встановлювати додаткові, не передбачені законодавством трудові і соціально-побутові пільги для працівників.

Отже, законодавство надає право роботодавцям самостійно визначати умови та розміри преміювання. Зазвичай із цією метою вони розробляють та затверджують положення про преміювання, в якому визначаються коло працівників, на яких поширюється чинність преміальної системи, показники і

нім з таких показників є відсутність у працівника протягом року лікарняних, засвідчених у встановленому законом порядку.

Відповідно до ст. 29

прийому на роботу або згодом пристав на умови праці, зокрема стосовно критеріїв преміювання, роботодавець має право застосовувати положення про преміюван-

Реалізуючи заохочувальну функцію преміювання, роботодавець може у встановленому законом порядку включити до положення про преміювання таку умову її виплати, як відсутність у працівника лікарняних протягом певного періоду.

умови преміювання щодо кожної їх категорії, строки виплати. Вибір показників і умов преміювання здійснюється з урахуванням виробничих завдань кожного структурного підрозділу, юридичної особи загалом. Положення про преміювання може визначати конкретні показники та обставини, за яких працівникам виплачується премія. Од-

на КЗпПУ роботодавець до початку роботи за укладеним трудовим договором зобов'язаний, зокрема, роз'яснити працівникові його права і обов'язки та поінформувати під розписку про умови праці, а також ознайомити з правилами внутрішнього трудового розпорядку та колективним договором.

Таким чином, у разі якщо працівник під час

ня до цього працівника. Отже, роботодавець, реалізуючи заохочувальну функцію преміювання, може у встановленому законом порядку включити до положення про преміювання таку умову її виплати, як відсутність у працівника лікарняних протягом певного періоду.

Департамент правового захисту ФПУ

КОЛІЗІЯ

СПЕЦОДЯГ І СПЕЦВЗУТТЯ ЗА РОЗМІРОМ

? Я працюю на підприємстві харчової промисловості. Днями ми отримали новий комплект спецодягу. Халат виявився на три розміри більше, а спецвзуття – обидва на ліву ногу. Я попросила заміну, але халат мені запропонували перешити самій, а замінити взуття взагалі відмовилися. Що робити в такій ситуації?

Із проблем забезпечення неналежним спецодягом і спецвзуттям потрібно звернутися до профкому вашого підприємства (якщо на підприємстві створена первинна профорганізація,

а ви є членом профспілки) або до уповноваженого трудового колективу з питань охорони праці (якщо профспілка на підприємстві відсутня). Нормативно-правовий акт, що регулює це питання, – НПАОП 0.00-4.01-08 «Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту», затверджене наказом Держгірпромнагляду № 53 від 24.03.2008, зареєстрованому у Мін'юсті 21.05.2008 за № 446/15137 із змінами, внесеними згідно з наказом Держгірпромнагляду № 194 від 16.11.2009, зареєстрованим у Мін'юсті 07.12.2009 за

№ 1173/17189. У цьому акті містяться положення про забезпечення працівників спецодягом та спецвзуттям, про роботу постійної комісії підприємства, установи або організації щодо огляду та оцінки цих засобів індивідуального захисту, придбаних підприємством, а також положення про їх заміну в разі невідповідності вимогам нормативних актів, ГОСТів або сертифікатом. У разі бездіяльності адміністрації або профкому у відповідь на ваше прохання ви можете звернутися до комісії підприємства з трудових спорів, а надалі – до галузевої профспілки чи суду.

Департамент охорони праці ФПУ

НЮАНС

ЯКЩО ПЕРЕДУМАЛИ ЗВІЛЬНЯТИСЯ

? Як можна відкликати заяву про звільнення з роботи?

Законодавством про працю передбачено низку підстав для розірвання трудового договору, серед яких – звільнення за ініціативою працівника, тобто «за власним бажанням». Лише в такому разі працівник має право відкликати раніше подану заяву.

Відповідно до ст. 38 КЗпПУ працівник має право розірвати договір, укладений на невизначений строк, попередивши про це власника або уповноважений ним орган письмово за два тижні. Але зазначений термін може бути скорочено, якщо заява працівника про звільнення з роботи за власним бажанням зумовлена неможливістю продовжувати роботу, а саме у випадку:

- переїзду на нове місце проживання;
- переведення чоловіка або дружини на роботу в іншу місцевість;
- вступу до навчального закладу;
- неможливості проживання в даній місцевості, підтвердженій медвисновком;
- вагітності;
- догляду за дитиною до досягнення нею 14-го віку або дитиною-інвалідом;
- догляду за хворим членом сім'ї відповідно до медвисновку або інвалідом I групи;
- виходу на пенсію;
- прийняття на роботу за конкурсом та ін.

У даній ситуації власник або уповноважений ним орган зобов'язаний розірвати трудові відносини в певний строк, зазначений у заяві, і видати наказ, у якому чітко сформулювати причини й дату звільнення.

Працівник може відкликати заяву про звільнення до настання двотижневого строку, зафіксувавши факт подання такої заяви власникові або уповноваженому ним органу, приміром надіславши поштою або написавши заяву про відкликання заяви про звільнення та офіційно її зареєструвавши в канцелярії (відділі кадрів тощо).

Проте можливість відкликання своєї заяви про звільнення залежить від вказаної підстави звільнення. У разі коли працівник просить звільнити його за власним бажанням і в заяві не вказує дату звільнення, він повинен відпрацювати два тижні, протягом яких має право змінити своє рішення і залишитися на роботі. Якщо працівник після закінчення строку попередження про звільнення не залишив роботу і не вимагає розірвання трудового договору, роботодавець не має права звільнити його за раніше поданою заявою, крім випадку, коли на його місце вже запросили працівника в порядку переведення з іншого підприємства. У разі, коли в заяві працівника про звільнення з роботи за власним бажанням вказана дата звільнення (в передбачених законом випадках), відкликати заяву можна тільки до настання цієї дати.

При розірванні трудового договору відповідно до п. 1 ст. 36 КЗпП України – за угодою сторін, коли з пропозицією однієї сторони про припинення трудового договору погоджується інша сторона, вважається, що згоди про припинення трудового договору досягнуто. При звільненні за угодою сторін відкликати заяву неможливо.

Працівникові надається право відкликати раніше подану заяву про звільнення за власним бажанням. Це є його безумовним правом.

Департамент правового захисту ФПУ

Домашні свині – милі, люблячі і доброзичливі вихованці. Популярні різновиди – в'єтнамська свиня, мініатюрна свиня і кун-кун, яких рідко утримують вдома порівняно з кішками та собаками. До речі, популярність свиней як домашніх вихованців виникла після того, як їх почали тримати вдома знаменитості

Мода модою, але тримати на руках такого милого, пухнастого котика все-таки приємніше, ніж свиню...

Така собі кумедна жива іграшка для дітей і дорослих. Правда, це задоволення господарю обходиться недешево...

Тарантул попри поширену думку, як правило, не становить загрози для людини. Як незвичайна домашня тварина, невибагливий до їжі. Його улюблена страва – комахи

А кумедні хом'ячки, мабуть, найпопулярніші домашні тварини серед усіх представників гризунів. До того ж, невибагливі у догляді

Домашні й не дуже

Ігуана зараз дуже популярна хатня тварина у багатьох країнах світу. Пояснюється все просто: тварини мають яскраве забарвлення й являють різну зовнішність, досить великі, до того ж харчуються рослинною їжею

улюбленці

Олена КОРОЛЬ

фото Кирила ЛАТИШЕВА та з Інтернет-ресурсів

Завести домашню тваринку сьогодні дуже просто. Чималий вибір їх на будь-який смак може збити з пантелику будь-кого, хто завітає на ринок або до зоомагазину. Пухнасті вусаті хом'ячки, папужки, мишки, морські свинки, кролики та шиншилки тішитимуть око та зніматимуть стрес після важкого трудового дня. Проте гомінливими пташками чи спокійними рибками, грайливими кіпечками чи відданими песиками сьогодні вже нікого не здивуєш. А от пітони, крокодили та пауки створюють дещо специфічну атмосферу домашнього затишку для своїх господарів. А як вам ідея кожного дня піклуватися та гратися з равликами? Але ж і таке буває.

Зазвичай у виборі тварин вирішальну роль відіграють обставини. Адже часто маленька й затісна квартира, тривалі подорожі та неможливість приділяти більше уваги улюбленцю змушують нас віддавати перевагу хом'ячку перед песиком чи котиком, не кажучи вже про екзотичних братів наших менших. До речі, батькам слід пам'ятати, що саме поява в домі будь-якого живого об'єкта опіки розвиває в дітей почуття обов'язку, потреби піклуватися про когось та й просто ніжності. Але щоб досягти найбільшого виховного ефекту, тваринку має вибрати сама дитина. А за подароване тепло та гарний настрій домашні улюбленці обов'язково віддячать нам відданістю та любов'ю.

Інколи виходить так, що тварини допомагають вижити господарю, а отже, й собі...

У кожному великому леві живе маленьке кошеня! Британський наглядач парку Алекс Ларенті спокійно потирає лапи великого лева на ім'я Ямі. Цей лев і справді нагадує кошеня...

А домашнє кошеня, сидячи на підвіконні, мабуть таки мріє про прерії і савани, про вільне життя, яке мають його далекі родичі, бо ж у кожному котуку живе лев або пантера...

ВАСИЛЬ СТУС У КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКІЙ ЛАВРІ

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ ОЛЕГА ШАРОМИГОВА, з нагоди 75-річчя від дня народження Василя Стуса в Музеї книги і друкарства України, розташованому в приміщенні колишньої друкарні Святої Успенської Києво-Печерської Лаври, відкрилася виставка творів поета. Тут експонують-

ся матеріали з колекції Музею книги і друкарства України, відділу рукописних фондів та текстології, а також бібліотеки Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України, Національного музею українського народно-декоративного мистецтва, архівів Дмитра Стуса і Василя Овсієнка.

За словами Дмитра Стуса, виголошеними на відкритті виставки, в Україні за роки незалежності твори батька видано накладом понад мільйон примірників, однак через незадоволений читачий попит їх постійно бракує. Наразі готується до перевидання повне зі-

брання творів митця та книга Дмитра Стуса «Життя як творчість», у якій розповідається про життєвий і творчий шлях померлого вшанованого лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка (1993 р.), Героя України (2005 р.) Василя Стуса.

НІЧОГО СОБИ!

ДОГОРИ ДРИГОМ

Пам'ятники бувають різні. Приміром, перевернутий на 180 градусів: стоячи на голові й догори по-стаментом. Саме такий пам'ятник Чарлзу Ла Тробу, першому віце-губернатору колонії Вікторія (нині це штат), встановлений в австралійському Мельбурні. Мабуть, автор креативу, місцевий скульптор Чарльз Робб вирішив, що мешканцям північної півкулі так буде зручніше його роздивлятися, а землякам краще запам'ятається. Так це чи ні, а Робб, як вважається, мав серйозну і шляхетну мету: висловити в незвичайному пам'ятнику повагу великому співвітчизнику й водночас – критику системи цінностей сучасного суспільства, що обтяжує міста безглуздими пам'ятками, забуваючи про увічнення справді значущих історичних постатей. Що стосується Ла Троба, то він обіймав свою посаду в 1839–1854 роках і встиг надати допомогу в створенні Королівських ботанічних садів, бібліотеки, музею Вікторії, Національної галереї Вікторії та Університету Мельбурна. Що ж до сучасників скульптора, то коли його роботу було репрезентовано на виставці Making Melbourne 2007 року, вона, звісно, викликала неоднозначну реакцію та суперечки: хтось визнав таку ідею оригінальною й смисловою, а дехто – зневагою до пам'яті великої людини. Проте до появи цього «пам'ятника навпаки» іншого вшанування Ла Троба в Мельбурні не було, а вже після з'явився нарешті «нормальний». Тож Робб так оживив історичну пам'ять австралійців. А його власне дітище знайшло своє постійне місце на території кампусу Університету Ла Троба в Мельбурні.

МЕР МІСТА – КІТ?!

У містечку Шарон американського штату Вісконсин трапилася дивовижна історія. Щодня до будівлі міського управління почав учащати пухнастий гарний кіт. Він сподобався жінці – скарбнику міста, й вона залюбки підгодовувала симпатичну тваринку. Через якийсь час, повідомляє travel.mail.ru, не лише всі співробітники міської адміністрації, а й більшість городян (а загалом у Шароні мешкає 900 людей), що приходили сюди для сплати податків, за симпатизували котуку й собі почали приносити йому щось смачненьке, ще й опорядили «спальне місце». Котів дали ім'я Фредді й поступово не без гумору почали називати «мером міста», оскільки його режим було вбудовано за відповідною схемою: приймання їжі, міцний сон, довгі прогулянки. Що ж до справжнього мера міста Шарон, то він не образився, зокрема й тому, що в місті офіційно не існує «мерської» посади, лише так званий президент. Якоюсь Фредді не на жарт стривожив місто, бо не з'явився на «місце роботи», хоча вже довів усім оточуючим свою пунктуальність. Мешканці шукали kota чотири місяці й уже зовсім було втрачено надію, коли їх улюбленець з'явився так само несподівано, як і зник. І життя в містечку знову ввійшло в свою звичну колію...

КИЇВСЬКІ ПАМ'ЯТКИ | «ВІЗИТІВКА» В ЦЕНТРІ СОФІЙСЬКОЇ ПЛОЩІ

СЛАВА Й ПОНЕВІРЯННЯ «КАМ'ЯНОГО» БОГДАНА

Тетяна МОРГУН
оглядач «ПВ»

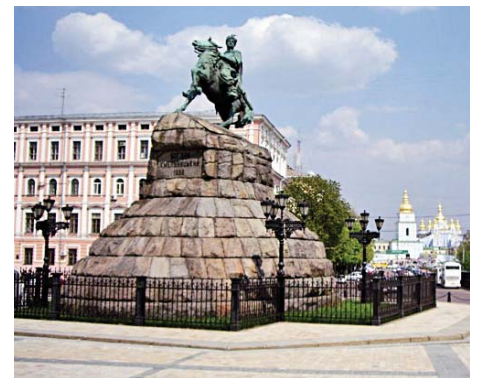
Славетний пам'ятник Богданові Хмельницькому, встановлений у Києві в центрі Софійської площі, з будь-якого погляду є довершеним. Великий «курган» із кам'яних брил, нагорі якого вершник, що, демонструючи неабияку вправність, однією рукою зупинив гарячого, розпашілого скакуна. Фігура вершника, який ніби зрісся із своїм бойовим конем, сповнена гідності й величчя. Здається, саме таким і постав перед городянами уславлений гетьман, коли на чолі свого війська в'їхав до Києва 23 грудня 1648 року після перемоги під Пилипчами.

Художник і архітектор спромоглися втілити творчий задум яскравіше, розумніше й переконаливіше, ніж його ідеологі. Впродовж чимало років історії встановлення пам'ятника цей процес супроводжували проблеми й непорозуміння. Почати хоча б із того, що ідея монумента, за різними джерелами, належить різним особам. Приміром, worldwalk.info стверджує, що встановити пам'ятник Богданові Хмельницькому в Києві або ж Переяславі пропонувався 1859 року «в альманаху «Українець» професора Михайла Максимовича, згодом за участі Михайла

Юзефовича її було переведено в практичну площину». Інший автор повідомляє, що цей задум народився в середовищі культурної громадськості 1840-х років і належить професору Київського університету, історіку Миколі Костомарову.

До слова, Юзефович, теж університетський професор, певний час був головою Київської археографічної комісії і по одержанні царського дозволу на спорудження пам'ятника очолював спеціально створений ініціативний комітет. Богдан Хмельницький був для нього фігурою значущою, бо приєднав Україну до Москви, а такий крок цілком відповідав уявленням Юзефовича про справжній патріотизм.

Комітет звернувся до видатного російського скульптора й художника Михайла Мікешина, й останній із задоволенням узвзяв до роботи. Так почалося народження шедевра. Скульптор ретельно вивчав рекомендації знавців української старовини, історик Володимир Антонович знайомив Мікешина з різними портретами Богдана Хмельницького, зразком гетьманського одягу, зброї того часу. Тож, моделюючи обличчя вершника, митець майстерно передав його портретні риси й рішучий вольовий характер. Навіть кінь мав бути такий самий, як у Хмельницького, і до майстерні скульп-

Чудово пристосована до довшого огляду, скульптура відзначається різноманітністю й красою контурів, досконалим опрацюванням численних деталей.

птора приводили коней для добору й моделювання. Та коли проект уже був готовий і схвалений комітетом, уряд раптом відмовився відшкодувати заплановані витрати та виділити бронзу для монумента.

Однак, як то кажуть, «процес пішов», патріотична ідея захопила багатьох, тож фактично російський цар мимоволі перетворив справу спорудження пам'ятника Хмельницькому на всенародну. У 1870 році розпочалося збирання жертв, на яке найактивні-

ше відгукнулись незможні верстви населення: солдати, робітники, селяни, службовці. Зібрали загалом небагато – 25 тис. карбованців. А тому, з міркувань економії, автор відмовився від багатьох елементів задуманої багатофігурної композиції. Так, не знайшлося місця для барельєфів «Битва під Збаражем» та «В'їзд війська Хмельницького до Києва», для кобзаря тощо. Зрештою, цар із політичних мотивів заборонив коневі топтати польський прапор.

ВІД ЗАДУМУ ДО ВТІЛЕННЯ...

...минуло 30 років. Зрештою, 1877 року була готова гіпсова модель, а 1879-го на петербурзькому заводі виготовлено бронзовий монумент (статую гетьмана відлив скульптор Пій Веліонський, коня – Артемій Обер). Це був довершений мистецький твір, однак після прибуття до Києва монумент на тривалий час затримався на подвір'ї Старокиївського поліцейського відділку. Люди жартували: бо «безпаспортний». А тим ча-

сом точилися суперечки стосовно того, де ж встановити пам'ятник, і коли вже почали готувати місце на Софійській площі, з Петербурга раптом надійшла заборона. Виявилось, що київське духовенство надіслало скаргу до синоду: монумент закритиме вид на Софійський собор з боку Хрещатика й Михайлівського монастиря, та ще й «всакому, направляючись сь з этой стороны къ собору, будет представлять уже не алтар-

ная стѣна собора, а задняя часть лошади...». Врештешт сторони дійшли гарного компромісу: місце дислокації залишили, а коня розвернули в такий спосіб, аби нікого й нічого не образити. Булава при цьому вказує вже в інший бік – не на Польщу, а на... Москву? На Швецію? Думки з цього приводу справді різняться. Але, здається, розмірковувати про це – справа не лише невдячна, а й безглузда. Увічнена в камені

мить – шедевр монументальної творчості, традиційна гордість коринних киян і національна всього українства. Після багаторічних поневірянь, у дні святкування 900-річчя хрещення Русі, 11 липня 1888 року пам'ятник українському гетьману Богданові Хмельницькому було нарешті встановлено й освячено. Останній штрих: влада не запросила Михайла Мікешина на відкриття. Він завжди переживав цю образю.

СПОРТ

НІКИШИН ПЕРЕМАГАЄ НА ЕТАПІ КУБКА СВІТУ

Німецьке місто Хайденхайм приймало етап Кубка світу з фехтування на шпгах серед чоловіків. Найсильнішим з-посеред 259 спортсменів в особистому заліку виявився українець Богдан Нікішин. На шляху до тріумфу наш співвітчизник переміг угорця Тамаша Падара (15:13), казахстанця Ельміра Алімжанова (15:11), представника Південної Кореї Сонг Джге Хо (15:8), у чвертьфіналі не залишив шансів угорцю Матіашу Філе (15:9), у півфіналі здолав опір італійця Енріко Гароццо (15:11), а у вирішальному поєдинку взяв гору над олімпійським чемпіоном Пекіна-2008 у складі збірної Франції Ульріхом Робером (14:11). У підсумковому протоколі на високій шостій сходниці фінішував ще один представник України Олег Соколов.

БІАТЛОН | УКРАЇНА ЗАВЕРШИЛА ЧС У ЧІЛЬНІЙ ТРІЙЦІ

ПОВТОРИЛИ РЕКОРДНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Як уже повідомляли «ПВ» у минулому номері, чемпіонат світу з біатлону у чеському місті Нове-Место розпочався для українських стріляючих лижників надзвичайно вдало: наші дівчата на старті змагань здобули одразу три нагороди. До закінчення світової першості вони ще двічі сходили на п'єдестал пошани, тож завершили змагання на високому третьому місці у підсумковій таблиці про ранги.

Володимир ПОЛТАЄВ
спеціально для «ПВ»

Нагадаємо, що спочатку за підсумками спринтерської гонки Олена Підгрушна завойувала «золото», а Віта Семеренко стала власницею бронзової нагороди. Згодом у гонці переслідування Підгрушна фінішувала на третьому місці, здобувши для України третю нагороду на чемпіонаті.

А четверту медаль до скарбнички національної збірної поклато Валя Семеренко, яка в індивідуальній гонці прийшла до фінішу третьою. При цьому слід зазначити, що ще за добу до старту тренери сумнівалися, чи вийде Валя на старт. Семеренко стартувала третьою, тож суперницям було

легше – вони орієнтувалися на час українки. Утім, пристойний хід на дистанції та лише один промах на вогневому рубежі не дозволили суперницям особливо наблизитися до результату українки. Лише неймовірно норвежка Тура Бергер та німкеня Андреа Хенкель, які стріляли без промахів, у підсумку впералися із завданням покращити результат українки.

А «срібну» крапку у Нове-Место наші дівчата поставили в естафетній гонці. Перший її етап видався непростим для нашої команди: Юлія Джима передала естафету Віті Семеренко за межами першої десятки, хоча відставання від лідерів становило близько півхвилини. Віта своєю сестрою відправилася на дистанцію уже з

шостим проміжним результатом. А Валя Семеренко на своєму етапі насправді виступила блискуче. Вона не тільки скоротила відставання, але на певний час навіть вибилася в лідери гонки! Лише наприкінці дистанції німкеня Лаура Далмайер випередила Валю на кілька миттєвостей. Тож на вирішальний етап Олена Підгрушна пішла практично одразу за досвідченою Андреа Хенкель. Однак позаду стартувала Тура Бергер, а норвежка на цій першості жоден старт не закінчувала за межами призової трійки! Побоювання виявилися небезпідставними: Бергер забезпечила собі і своїй збірній чергове «золото» ЧС. Однак віддала належне нашій Олені, адже Підгрушна утрима-

ла заповітну другу позицію, забезпечивши нашій збірній срібні медалі.

Таким чином, українські спортсмени на цьому чемпіонаті світу здобули п'ять нагород і повторили за кількістю медалей свій рекордний результат 1999 року. В загальнокомандному заліку за підсумками змагань у Нове-Место вперено взяла першість Норвегія, в активі якої 11 нагород (вісім золотих, дві срібні та одна бронзова). Франція та Україна здобули по 5 медалей, але «триколюрові» опинилися у реєстрі вище за рахунок більшої кількості срібних нагород (одне «золото» і чотири «срібла»). Тож Україна замкнула трійку найкращих біатлонних збірних світу (одне «золото», одне «срібло» і три «бронзи»).

коротко

ОЛІМПІЗМ

СТАРТУВАВ ЮНАЦЬКИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

У румунському Брашові відбулася офіційна церемонія відкриття XI Європейського юнацького олімпійського фестивалю. У змаганнях виборуватимуть нагородити представники 45 країн континенту.

Урочисте відкриття святкували на стадіоні місцевої спортивної школи. Привітати юних спортсменів приїхали президент Міжнародного олімпійського комітету Жак Рогге та президент Європейських олімпійських комітетів Патрік Хіккі.

Нагадаємо, що у програмі найпривабливішого юнацького турніру континенту близько тисячі юних

спортсменів віком від 14 до 17 років розігрують нагороди у восьми видах спорту: гірських лижах, біатлоні, лижах, стрибках на лижах з трампліна, сноубордингу, фігурному катанні (одиночники), хокеї та шорт-треку. У складі української команди – 33 олімпійці, які змагатимуться за перемогу в усіх видах програми, крім хокею.

СТРИБКИ У ВОДУ

УКРАЇНЦІ КОНКУРУЮТЬ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ПІДНЕБЕСНОЇ

В іспанській столиці фінішував I етап Гран-прі зі стрибків у воду. Українські спортсмени здобули одразу чотири нагороди – одну золоту, дві срібні та одну бронзову медалі.

У стрибках із 10-метрової висоти Юлія Прокопчук на три бали випередила китаянку Сі Яцзі, яка фінішувала другою. На 3-метровому трампліні Олександр Горшковозов здобув бронзову медаль, поступившись лише китайським спортсменом Хе Чао та Лі Шісін. До «бронзи» Олександр додав ще й срібну медаль у синхронних стрибках із 3-метрового трампліна в дуєті з Олександром Колодієм. Наші хлопці

поступилися лише переможцям – дуєту з Піднебесної Хе Чао / Лі Шісін. А другу срібну нагороду до скарбнички збірної України поклато Вікторія Кесар і Ганна Письменська, які у синхронних стрибках із 3-метрового трампліна поступилися «золотом» зноу ж таки китайському дуєту Лю Цзяо / Чжен Цюлін. Наступний етап Гран-прі відбудеться у німецькому місті Ростоку із 22 по 24 лютого.

МАСОВИЙ СПОРТ | СПОРТСМЕНИ-АМАТОРИ ДЕМОНСТРУЮТЬ МАЙСТЕРНІСТЬ

ЗАДЛЯ ЗДОРОВ'Я ЗАВОДЧАН

Нещодавно у заводському фізкультурно-оздоровчому комплексі ДП «Новатор» відбувся другий етап спартакиади, приурочений до 47-річчя створення підприємства. Майже 200 спортсменів продемонстрували високу активність і майстерність у змаганнях з міні-футболу, волейболу, баскетболу, настільного тенісу, шахів та армрестлінгу.

Валерій МАРЦЕНЮК
м. Хмельницький

У міні-футболі найвправнішими виявилися представники технічного управління, волейбольну першість виборола команда цеху № 12, адміні-

страція підприємства гурувала у баскетбольному турнірі. Переможцями у змаганнях з настільного тенісу, шахів, армрестлінгу стали Сергій Притисок, Володимир Іванов і Денис Кадинський. У підсумку перше загальнокомандне місце дісталося цеху № 12,

другими фінішували їхні колеги із цеху № 3, а спортсмени технічного управління посіли «бронзову» сходинку п'єдесталу пошани. Загалом варто наголосити, що адміністрація підприємства (директор Анатолій Вдовиченко) і профспілковий комітет (голова профкому Олександр Рижанський) приділяють велику вагу розвитку фізкультури та спорту серед своїх працівників. На урочистому закритті другого туру спартакиади голова профкому Олександр Рижанський вручив призерам грамоти й грошові винагороди. «Праця наших заводчан – не-

легка, а тому спорт для них є своєрідним загартовуванням на витривалість до навантажень, які їм доводиться витримувати щодня, – зазначив він. – Відтак у змаганнях переможених не було – перемогли всі учасники спартакиади. Планується, що у змаганнях цього року спартакиади візьмуть участь 250–300 учасників, які випробуватимуть свої сили як у традиційних видах програми, так і у нових видах спорту. До речі, спортсмени «Новатора» беруть активну участь у спартакиадах області, міста, профспілки авіабудівників, де виборюють призові місця.

